Kiinteistövakuutus 5600

Sisällysluettelo

Kiinteistövakuutus 2
Esinevakuutus..... 2
1 Käsitteitä..... 2
2 Vakuutuksen voimassaoloalue 2
3 Vakuutuksen kohteet 3
4 Korvattavat vakuutustapahtumat ja niiden rajoitukset 3
5 Kaikkien esinevakuutusten yhteiset korvausrajoitukset..... 5
6 Korvaussäännökset 6
7 Indeksin ja putkiston iän vaikutus vakuutusmaksuun 9
8 Suojeluohjeet..... 9
Kiinteistönomistajan vastuuvakuutus 11
1 Käsitteitä..... 11
2 Voimassaoloalue 11
3 Korvattavat vakuutustapahtumat..... 11
4 Vastuuvakuutuksen korvausrajoitukset 11
5 Korvaussäännöt 13
Hallinnon vastuuvakuutus 14
1 Vakuutetut 15
2 Vakuutuksen voimassaoloalue 15
3 Korvattavat vakuutustapahtumat..... 15
4 Hallinnon vastuuvakuutuksen korvausrajoitukset 15
5 Vahingon selvittäminen..... 15
6 Korvauksen määrän laskeminen..... 16
Kiinteistönomistajan oikeusturvavakuutus 17
1 Vakuutetut 17
2 Korvattavat vakuutustapahtumat.....17
3 Voimassaolo.....17
4 Vakuutustapahtumia koskevat rajoitukset.....17
5 Toimenpiteet vakuutustapahtuman satuttua 18
6 Korvaussäännökset 19
Vuokratulon keskeytysvakuutus 21
1 Vakuutuksen kohde 21
2 Keskeytysvahinko ja vastuuaika.....21
3 Korvattavat vakuutustapahtumat.....21
4 Korvaussäännökset 21

LÄHITAPIOLA

Kiinteistövakuutus

Kiinteistövakuutus on yhtiömuotoisessa omistuksessa oleville asuinrakennuksille tarkoitettu vakuutusyhdistelmä, johon sisältyy Esinevakuutus, Kiinteistönomistajan vastuuvakuutus, Kiinteistönomistajan oikeusturvavakuutus ja Hallituksen vastuuvakuutus. Vakuutukseen voidaan liittää myös Vuokratulon keskeytysvakuutus.

Esinevakuutuksen laajuus valitaan kolmesta turvatasosta: suppea, perus- tai laaja turvataso. Laajaan turvatasoon voidaan sisällyttää AR- eli All Risk laajennus.

Vakuutussopimus muodostuu vakuutuskirjasta, tästä Kiinteistövakuutusehdosta ja Yleisistä sopimusehdoista YS15. Vakuutuskirjaan on merkitty sopimuksen olennaiset tiedot, kuten tiedot vakuutuksenottajasta, vakuutetuista rakennuksista, turvatasoista, vakuutusmääristä, omavastuista ja vakuutusmaksuista. Vakuutusehdoissa on esitetty vakuutusta koskevat säännökset esimerkiksi korvattavista vakuutustapahtumista, lisäomavastuista ja rajoitusehdoista sekä suojeluohjeista. Yleisissä sopimusehdoissa on esitetty vakuutussopimuslaista johtuvia säännöksiä mm. vakuutuksen voimaantulosta, voimassaolosta ja päättymisestä sekä vakuutusmaksun maksamisesta ja tiedonantovelvollisuudesta.

Esinevakuutus

1 Käsitteitä

Vakuutuksenottaja

Vakuutuksenottaja on se, joka on tehnyt vakuutusyhtiön kanssa vakuutussopimuksen.

Täysarvovakuutus ja vakuutusmääräinen vakuutus

Rakennus on vakuutettu vakuutuskirjaan merkityn mukaisesti joko täysarvovakuutuksena tai vakuutusmäärään perustuvana vakuutuksena. Täysarvovakuutuksessa vakuutuksen kohde on vakuutettu ilman vakuutusmäärää ja vakuutusmaksu perustuu rakennuksen tilavuuteen.

Täysarvovakuutuksella vakuutettaessa omaisuuden arvoa ei tarvitse määritellä vakuutusta tehtäessä, vaan riittää, että vakuutusyhtiön kysymät tiedot omaisuudesta ovat oikein ja että tietojen muutoksista ilmoitetaan vakuutusyhtiölle.

Vakuutusmäärä

Vakuutusmäärä tarkoittaa sitä rahamäärää, josta vakuutuksen kohde on vakuutettu. Esinevakuutuksen vakuutusmäärä voi perustua omaisuuden jälleenhankinta-arvoon, päivänarvoon tai ensivastuuarvoon. Jos vakuutuskirjalle ei ole muuta merkitty, vakuutusmäärä perustuu jälleenhankinta-arvoon.

Vastuuvakuutuksissa ja oikeusturvavakuutuksessa vakuutusmäärä perustuu ennalta sovittuun enimmäiskorvausmäärään. Vuokratulon keskeytysvakuutuksen vakuutusmäärä on 12 kuukauden vuokratulo.

Vakuutusarvo

Vakuutuksen kohteen vakuutusarvo on sen arvo juuri ennen vahinkoa. Vakuutustapahtuman sattuessa määritellään kohteen vakuutusarvo vahinkohetkellä vallinneen hintatason mukaisesti.

Vuokratulon keskeytysvakuutuksessa vakuutusarvo on huoneiston 12 kuukauden vuokratulo.

Alivakuutus

Jos vakuutusmäärä on omaisuuden vakuutusarvoa pienempi, on kyseessä alivakuutus.

Jälleenhankinta-arvo

Jälleenhankinta-arvolla tarkoitetaan rahamäärää, joka tarvitaan uuden samankokoisen, samaan käyttötarkoitukseen ja ominaisuuksiltaan alkuperäisen kaltaisen rakennuksen rakentamiseen käyttäen yleisesti Suomessa kaupan olevia rakennustarvikkeita ja tavanomaisia työmenetelmiä.

Rakennuksen jälleenhankinta-arvoon lasketaan mukaan myös vahingoittuneen rakennuksen purku- ja raivauskustannukset sekä sen tilalle rakennettavan rakennuksen suunnittelukustannukset.

Päivänarvo

Omaisuuden päivänarvolla tarkoitetaan rahamäärää, joka saadaan, kun jälleenhankinta-arvosta vähennetään omaisuuden arvon aleneminen ikääntymisen, kulumisen, tekniikan vanhentumisen, käyttökelpoisuuden alenemisen tai muun vastaavan syyn johdosta. Päivänarvoa määritettäessä otetaan huomioon myös omaisuuden käyttökelpoisuuden aleneminen paikkakunnan muuttuneiden olosuhteiden, kuten harjoitetun elinkeinotoiminnan lakkaamisen tai muun sellaisen syyn vuoksi.

Käypä arvo

Omaisuuden käyvällä arvolla tarkoitetaan rahamäärää, joka omaisuudesta olisi ollut yleisesti saatavissa vahingon sattumispäivän markkinatilanteessa. Käypää arvoa laskettaessa otetaan huomioon mm. esineen ikä, käyttöaika, kunto ja käyttökelpoisuus. Rakennuksen käypää arvoa määriteltäessä kiinteistön käyvästä arvosta vähennetään tontin, liittymien ja muiden rakennusten osuus.

Ensivastuuarvo

Ensivastuuarvo on vakuutuskirjaan merkitty ja vakuutetulle kohteelle sovittu vakuutusmäärä. Jos vakuutusmäärän perusteena on ensivastuu, vakuutusmäärän ei tarvitse vastata omaisuuden todellista vakuutusarvoa.

Jäännösarvo

Omaisuuden jäännösarvolla tarkoitetaan omaisuuden arvoa välittömästi vahingon jälkeen. Jäännösarvo arvioidaan samojen perusteiden mukaan kuin vahingon määrä.

Omavastuu

Omavastuu on vakuutuskirjaan tai -ehtoon merkitty, vakuutuksenottajan omalle vastuulle jäävä osuus vahingosta.

2 Vakuutuksen voimassaoloalue

Vakuutus on voimassa vakuutuskirjassa mainitussa osoitteessa.

3 Vakuutuksen kohteet

3.1 Rakennus

Vakuutuksen kohteena ovat vakuutuskirjaan merkityt rakennukset. Rakennukseen kuuluvat sen käyttöä palvelevat alkuperäiset, alkuperäistä vastaavat tai saman tasoisina jälkeenpäin tehdyt kiinteästi asennetut rakenteet, kalusteet ja pinnoitteet.

3.2 Rakennusta palvelevat koneet, laitteet ja putkistot

Vakuutuksen kohteena ovat rakennukseen kuuluvat ja sen käyttöä palvelevat kiinteästi asennetut

- koneet ja laitteet, kuten LVISA-laitteet, aurinkoenergialaitteistot, lämpökanavat ja öljysäiliöt sekä lämmitysaine
- tontilla olevat sähköjohtimet ja -mittarit sekä sähköpääkeskukset
- putkistot kunnalliseen tai muuhun yleiseen liittymään saakka.

3.3 Rajoitukset talotekniikan rikkoutumisvakuutuksessa

Talotekniikan rikkoutumisvakuutuksessa vakuutuksen kohteena eivät ole

- muuratut tulisijat ja hormit
- asunto-osakeyhtiölain mukaan osakkaan vastuulla olevat koneet ja laitteet
- pore- ja uima-allaslaitteistot.

3.4 Muu omaisuus

Vakuutuksen kohteena ovat vakuutuksenottajan omistamat tai muutoin vakuutuksenottajan vahinkoriskillä olevat, vakuutetun rakennuksen käyttöä palvelevat

- tontilla olevat kiinteät tavanomaiset rakennelmat, rakenteet ja varusteet, kuten jätesäiliöt ja leikkitelineet sekä enintään 40 m²:n suuruiset varastorakennukset, auto-, jäte- ja muut katokset
- kiinteistön hoitoon kuuluvat tavanomaiset työkalut ja työkoneet, joiden rakenteellinen huippunopeus on enintään 15 km/h sekä niiden polttoaineet
- yksityistalouksien yhteiseen käyttöön tarkoitetut tavanomaiset koneet ja kalusto, ml. sähköautojen latauslaitteistot.

Usean asunto-osakeyhtiön yhteisomisteiset rakennelmat, varusteet ja koneet ovat vakuutuksen kohteena vakuutetun omistusosuutta vastaavalta osuudelta. Vakuutuksen kohteena ovat myös rakennuspaikan piha-alueen puut, pensaat ja muut istutukset 5 000 euron määrään saakka.

3.5 Vakuutuksen kohteen rajoitukset

Vakuutuksen kohteena eivät ole

- rakennuksen perusanturoiden alapuolella olevat rakenteet, paalutukset, salaojaputkistot eivätkä jätevesien maapuhdistamokenttä putkistoineen
- yksinomaan rakennuksessa harjoitettavaa liiketoimintaa palvelevat rakenteet, koneet, laitteet, johdot ja putkistot
- osakkeenomistajan, vuokralaisen tai muun huoneiston käyttäjän tekemät tai teettämät rakennuksen yleistä laatutasoa paremmat rakenteet ja laitteet, vaikka ne olisi liitetty kiinteästi rakennukseen
- laiturit ja rantarakennelmat
- sähkövirta, vesi ja kaasu.

Seinämaalaukset, piha-alueella olevat patsaat ja muu taide ovat vakuutuksen kohteena vain, jos ne on erikseen merkitty vakuutuskirjaan.

4 Korvattavat vakuutustapahtumat ja niiden rajoitukset

4.1 Turvatasot

Vakuutus korvaa suoranaisia esinevahinkoja kullekin rakennukselle valitun vakuutusturvan mukaisesti. Rakennukselle valittu turvataso ja siihen kuuluvat vakuutukset on merkitty vakuutuskirjaan. Turvatasoihin sisältyvät vakuutukset on esitetty seuraavassa taulukossa.

	Suppea	Perus	Laaja
Palovakuutus	x	x	x
Luonnonilmiövakuutus	x	x	x
Poikkeuksellisten tulvien vakuutus		x	x
Vuotovahinkovakuutus		x	x
Murto- ja ilkivaltavakuutus		x	x
Talotekniikan rikkoutumis-vakuutus			x
Mahdollisuus laajentaa AR-lisäturvalla			x

Rakennusten välillä sijaitsevien sähköjohtimien ja putkistojen turvataso määräytyy sen tason mukaan, joka on valittu rakennukselle, jota ne palvelevat.

4.2 Palovakuutus

Korvattavat vakuutustapahtumat

Vakuutuksesta korvataan esinevahinko, jonka on aiheuttanut

- irti päässyt tuli
- äkillisesti ja ennalta arvaamattomasti noussut savu tai noki
- räjähdys
- sammutuslaitteiston tai savunpoistolaitteiston äkillinen ja ennalta arvaamaton laukeaminen.

4.3 Luonnonilmiövakuutus

4.3.1 Korvattavat vakuutustapahtumat

Vakuutuksesta korvataan vahinko, jonka on aiheuttanut

- myrsky
- trombi tai syöksyvirtaus
- raesade
- villieläimen tunkeutuminen rakennukseen
- salamanisku, joka on kohdistunut suoraan vakuutettuun omaisuuteen ja rikkonut sitä mekaanisesti.

Myrskyksi katsotaan sääolosuhteet, joissa tuulen keskinopeus 10 minuutin havaintovälillä on ylittänyt 15 metriä sekunnissa mitattuna vahingon tapahtumapaikkaa lähimpänä olevalla säähavaintoasemalla.

4.3.2 Luonnonilmiövakuutuksen korvausrajoitukset

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka aiheutuu salamaniskun aiheuttamasta ylijännitteestä.

4.4 Poikkeuksellisten tulvien vakuutus

4.4.1 Korvattavat vakuutustapahtumat

Vakuutuksesta korvataan suoranainen esinevahinko, jonka syynä on poikkeuksellinen rankkasade, vesistö- tai merivesitulva siten, että vesi tunkeutuu rakennukseen tai siinä olevaan irtaimistoon suoraan maanpinnalta tai maaperän tai kiinteästi rakennukseen asennettujen putkistojen kautta. Vakuutuksesta korvataan myös poikkeuksellisesta vesistö- ja merivesitulvasta johtuvan jään liikkumisen aiheuttama vahinko.

4.4.2 Käsitteitä

Rankkasadetulvalla tarkoitetaan tilannetta, jossa poikkeuksellisen voimakas sade aiheuttaa maanpinnalla veden tulvimisen. Poikkeuksellisena pidetään sadetta, kun sademäärä on vahinkopaikalla vähintään 30 mm tunnissa tai 70 mm vuorokaudessa.

Vesistötulvalla tarkoitetaan joessa, järvessä tai purossa aiheutunutta poikkeuksellista vedenpinnan nousua, joka johtuu poikkeuksellisista sateista tai lumen sulamisesta taikka jää- tai hyydepadosta.

Merivesitulvalla tarkoitetaan poikkeuksellista merenpinnan nousua, joka johtuu myrskytuulesta (keskituulennopeus yli 15 m/s), ilmanpaineen vaihtelusta tai virtauksesta Tanskan salmissa.

Poikkeuksellisena vedenpinnan tai merenpinnan nousuna pidetään vedenkorkeutta, jonka esiintymistodennäköisyys on kerran 50 vuodessa tai harvemmin. Poikkeuksellista ei ole pysyvästä keskivedenpinnan noususta tai vedenpinnan tason normaalista vaihtelusta tai aallokosta johtuva tulva.

4.5 Vuotovahinkovakuutus

4.5.1 Korvattavat vakuutustapahtumat

Vakuutuksesta korvataan nesteen, höyryn tai kaasun aiheuttama vahinko, kun aine on ennalta arvaamattomasti ja suoraan virrannut mekaanisesti rikkoutuneesta rakennukseen kiinteästi asennetusta

- vesi-, viemäri- ja lämmitysputkistosta, uima-altaan tai poreammeen putkistosta
- öljysäiliöstä
- sisäpuolisesta sadevesiputkistosta
- koneesta tai laitteesta.

Vakuutuksesta korvataan myös vahinko, jonka on aiheuttanut

- rakennuksen omasta viemäriverkostosta äkillisen ja ennalta arvaamattoman putkiston sisäisen tukkeutuman seurauksena noussut vesi
- johtoverkkoon liitetyn ja sulkuventtiilillä varustetun pesukoneen, astianpesukoneen tai muun kodinkoneen äkillinen ja ennalta arvaamaton mekaaninen rikkoutuminen.

Vahingon korvattavuus edellyttää, että vuoto on alkanut vakuutuksen voimassaoloaikana.

4.5.2 Vuotovahinkovakuutuksen korvausrajoitukset

Vakuutuksesta ei korvata

a) vahinkoa, joka aiheutuu kattokaivon tukkeutumisesta
b) vahinkoa, joka aiheutuu avoinna olevasta johtoverkkoon kuuluvasta hanasta, venttiilistä tai suihkulaitteesta virranneesta nesteestä, ellei hana, venttiili tai suihkulaite ole mekaanisesti rikkoutunut
c) vahinkoa, joka aiheutuu nesteen virtaamisesta putkistosta ennen putkiston käyttöönoton hyväksymistä
d) vahinkoa, joka aiheutuu kylpyammeen tai altaan poistoputken tai sen liitoksen vuodosta
e) johtoverkon tai käyttölaitteen korjaus- tai uusimiskustannuksia
f) vahinkoa, joka aiheutuu liitosten vähitellen tapahtuneesta löystymisestä, kulumisesta tai liitoksen irtoamisesta, elleivät liitososat ole rikkoutuneet.

4.6 Murto- ja ilkivaltavakuutus

4.6.1 Korvattavat vakuutustapahtumat

Vakuutuksesta korvataan rakennukselle aiheutunut vahinko sekä irtaimiston anastamisesta aiheutunut vahinko, kun rakennukseen tai sen käyttöön liittyvään säilytystilaan on tunkeuduttu

- rakenteita tai lukkoja rikkoen
- avaimella, joka on saatu haltuun ryöstön tai murtautumisen yhteydessä
- käyttämällä oikeudettomasti haltuun saatua sisäänpääsytunnistetta ja luvaton sisäänpääsy on todistettavissa lukitusjärjestelmän lokitiedoista tai muusta vastaavasta menetelmästä, johon tallentuu tiedot tapahtuman ajankohdasta ja tavasta.

Vakuutuksesta korvataan myös rakennusta palveleville tai taloyhtiön yhteiseen käyttöön tai kiinteistön hoitoon tarkoitetuille koneille ja laitteille aiheutettu vahingonteko. Vahingonteko on pystyttävä yksilöimään yksittäiseksi ja äkilliseksi tapahtumaksi.

Vahingontekona korvataan myös tuntemattoman ajoneuvon aiheuttama omaisuuden vahingoittaminen.

4.6.2 Murto- ja ilkivaltavakuutuksen korvausrajoitus

Huoneiston käyttäjän tai tämän vieraan aiheuttama vahinko

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, jonka huoneiston käyttäjä tai tämän vieras on aiheuttanut huoneiston pintamateriaaleille tai kiinteille kalusteille.

4.7 Talotekniikan rikkoutumisvakuutus

Vakuutuksesta korvataan talotekniikan rikkoutumisvakuutuksessa vakuutuksen kohteena olevan koneen tai laitteen äkillisestä ja ennalta arvaamattomasta rikkoutumisesta koneelle tai laitteelle itselleen aiheutunut suoranainen esinevahinko. Vakuutuksesta korvataan lisäksi vahingoittuneen koneen, laitteen tai sähkökaapelin vian etsimisestä ja korjaamisesta aiheutuneet rakenteiden avaamis- ja sulkemiskustannukset sekä maan kaivu- ja täyttökustannukset.

4.8 All risk –laajennus

Jos vakuutuskirjaan on merkitty rakennukselle All Risk -laajennus (AR-laajennus), korvataan vakuutuksen kohteena olevalle omaisuudelle aiheutunut äkillinen ja ennalta arvaamaton vahinko silloin, kun vahinko ei ole korvattava kohtien 4.1–4.7 perusteella.

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut vesikaton vuotamisesta, ellei syynä vuotamiseen ole ollut äkillinen, ennalta arvaamaton ulkoapäin tapahtunut mekaaninen rikkoutuminen.

5 Kaikkien esinevakuutusten yhteiset korvausrajoitukset

5.1 Rakennus-, suunnittelu- ja käyttövirheet sekä huollon laiminlyönti

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut omaisuudelle

- rakentamismääräysten, -ohjeiden tai hyvän rakentamistavan vastaisesta rakentamisesta
- suunnittelu-, asennus-, materiaali-, valmistus-, työ- tai rakennusvirheestä
- nesteestä, joka on päässyt rakenteisiin puutteellisen märkätilan vedeneristyksen takia
- seinä- tai lattiakaivosta, niiden liityntäosista tai liitoksista vuotaneesta nesteestä
- virheellisestä tai käyttöohjeen vastaisesta käytöstä
- huolto- tai korjaustoimien laiminlyönnistä.

5.2 Vähitellen tapahtuvat vahingot

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut omaisuudelle

- likaantumisesta tai sakkaantumisesta
- homehtumisesta, sienettymisestä, mikrobeista, hajusta, kosteudesta tai kondenssivedestä
- kulumisesta, naarmuuntumisesta, syöpymisestä, ruostumisesta, lahoamisesta, pilaantumisesta, aineen väsymisestä, betonin rapautumisesta tai muusta vastaavasta vähitellen tapahtuvasta ilmiöstä.

Putkien tai laitteiden vahingoissa rajoitus koskee ympäröivän olosuhteen aiheuttamaa ruostumista tai kulumista, esimerkiksi putken ulkopinnan ruostumista jatkuvan kosteusrasituksen takia.

5.3 Sääilmiöt ja tulviminen

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka aiheutuu

- pakkasesta, jäätymisestä, kuumuudesta tai kuivuudesta
- maan painumisesta tai routimisesta
- jään tai lumen painosta tai niiden liikkumisesta
- vesi- tai lumisateesta, pohja-, pinta- tai sulamisvedestä tai edellä mainittujen aiheuttamasta viemärikaivon tai -putkiston tulvimisesta
- sade- tai sulamisvedestä, joka on virrannut kattokouruista, rakennuksen ulkopuolisista syöksytorvista, sadevesiviemäreistä tai vesikaton läpi
- veden pinnan noususta, tulvasta tai aallokosta
- kunnallisen tai muun yleisen vesi- tai viemärijohdon, kaukolämpöputken tai vastaavan rakennelman rikkoutumisesta, tukkeutumisesta tai toimimattomuudesta.

Vakuutuksesta korvataan kuitenkin kohdan 4.4 mukainen poikkeuksellisen rankkasade-, vesistö- tai merivesitulvan aiheuttama vahinko, jos rakennukselle on valittu perus- tai laaja turvataso.

5.4 Ulkona oleva omaisuus

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, jonka luonnonvoimat ovat aiheuttaneet ulkona tai avoimessa rakennuksessa olevalle irtaimelle omaisuudelle tai rakennelmille, ellei kyse ole laitteesta tai rakennelmasta, jota on tarkoitus käyttää ja säilyttää säävaihteluille alttiissa olosuhteissa.

Vakuutuksesta ei korvata myöskään varkausvahinkoa ulkona tai avoimessa rakennuksessa olevalle omaisuudelle.

5.5 Katoaminen, unohtaminen tai määrittelemätön vahinkoajankohta

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa,

- joka aiheutuu omaisuuden kadottamisesta tai unohtamisesta
- jonka tapahtuma-aikaa ja -paikkaa ei voida määritellä tai
- joka ei ole yksilöitävissä yksittäiseksi teoksi.

5.6 Eläinten aiheuttamat vahingot

Vakuutuksesta ei korvata

- vahinkoa, jonka aiheuttaa hyönteiset, linnut, jäniseläimet tai jyrsijät
- kustannuksia hyönteisten tai eläinten torjunnasta ja hävittämisestä
- vahinkoa, jonka eläin on aiheuttanut kasveille ja kasvustolle
- vahinkoa, jonka lemmikki- tai kotieläin on aiheuttanut puremalla, raapimalla, repimällä, virtsaamalla, ulostamalla, oksentamalla tai tahraamalla.

Rajoitusta ei sovelleta eläinten aiheuttamiin palovahinkoihin, vuotovahinkovakuutuksesta korvattaviin vuotovahinkoihin eikä ikkunoiden rikkoutumisiin.

5.7 Arvon alentuminen

Vakuutuksesta ei korvata omaisuuden arvon alentumista.

5.8 Muun korvauslähteen vaikutus korvaukseen

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka korvataan jonkin lain, takuun, sitoumuksen tai muun vakuutuksen perusteella. Näiden vakuutusehtojen mukaan korvattava vahinko korvataan kuitenkin tämän rajoitusehdon estämättä, jos vakuutuksenottaja näyttää toteen, ettei korvausvelvollinen voi täyttää sitoumustaan.

5.9 Tiedostot ja ohjelmat sekä tietomurrot ja tietokonevirukset

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka aiheutuu tietokoneelle tai talotekniikkaan liittyvän muun koneen tai laitteen automaattiselle ohjauslaitteelle tai niihin sisältyville ohjelmille, tiedostoille tai tiedoille

- virheellisestä ohjelmasta, tiedostosta tai tietojen syötöstä
- tietojen häviämisestä tai
- tietoturvaloukkauksesta.

Tietoturvaloukkauksella tarkoitetaan tekoa, jossa tietoverkkoja hyväksikäyttämällä päästään oikeudettomasti puuttumaan sähköisessä muodossa olevaan tietoon tai tietojärjestelmään. Tietoturvaloukkauksia ovat esimerkiksi tietomurto, haittaohjelmatartunta ja palvelunestohyökkäys.

5.10 Varallisuusvahingot

Vakuutuksesta ei korvata varallisuusvahinkoa eikä vahinkoa, joka on aiheutunut petoksesta, kavalluksesta tai muusta vilpillisestä menettelystä tai sopimuksen rikkomisesta.

5.11 Korvausrajoitukset poikkeustilanteissa

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut

- ammattimaisesta louhinta-, paalutus- tai räjäytystyöstä taikka niistä aiheutuvasta maan painumasta tai siirtymästä
- Suomessa tai ulkomailla sattuneesta ydinvastuulain määritelmän mukaisesta ydinvahingosta
- lakosta, työnseisauksesta tai muusta sen kaltaisesta syystä
- suoraan tai epäsuorasti kapinasta, vallankumouksesta, sodasta, aseellisesta konfliktista, muusta sotilaallisesta taikka sodan kaltaisesta tapahtumasta
- muusta yhteiskuntajärjestystä horjuttavasta tapahtumasta tai
- tartuntatautilainsäädännössä määritellystä tartuntataudista, sen uhasta, torjuntatoimenpiteestä tai seurausten pienentämiseksi tehdystä toimenpiteestä.

Terroriteosta aiheutuneita vahinkoja korvataan enintään 3 000 000 euroa vahinkoa ja vakuutuskautta kohden. Vakuutuksen enimmäiskorvausmäärä koskee kaikkia vakuutuksenottajia yhteisesti yhdessä vahingossa. Samasta tapahtumasta tai olosuhteesta aiheutuneet vahingot katsotaan yhdeksi vahingoksi.

Terroriteolla tarkoitetaan joko yhden henkilön tai henkilöryhmän tekoa, joka sisältää voiman tai väkivallan käyttöä tai sen uhkaa, kun teon tarkoituksena on joko luonteeltaan tai yhteydeltään edistää poliittista, uskonnollista tai ideologista päämäärää ja/tai pelotella tai vaikuttaa hallitukseen, kansaan tai kansan osaan.

6 Korvaussäännökset

6.1 Vahingon määrän laskeminen

6.1.1 Vakuutusarvo vahingon määrää laskettaessa

Vahingon määrää laskettaessa määritellään ensin vahingoittuneen omaisuuden vakuutusarvo.

Omaisuuden vakuutusarvo on

- jälleenhankinta-arvo, jos omaisuuden päivänarvo ennen vahinkoa oli ollut vähintään 50 % jälleenhankinta-arvosta
- päivänarvo, jos omaisuuden päivänarvo ennen vahinkoa oli ollut alle 50 % jälleenhankinta-arvosta.

Päivänarvo arvioidaan jokaisen rakennuksen osalta erikseen. Yhteen rakennetuissa tai useita erillisiä toiminnallisia kokonaisuuksia sisältävissä rakennuksissa jokaisen rakennuksen osan ja toiminnallisen kokonaisuuden päivänarvo ja vahingon määrä arvioidaan erikseen. Yksittäisen koneen, rakennus- tai rakenneosan taikka rakennuksen tai huoneiston pinnoitteiden ja kiinteiden kalusteiden vahingoittuessa päivänarvo arvioidaan kunkin koneen, rakenneosan, pinnoitteen ja kalusteryhmän osalta erikseen.

6.1.2 Vahingon määrä jälleenhankinta-arvon mukaan

Jälleenhankinta-arvon mukainen vahingon määrä lasketaan omaisuuden jälleenhankintahetkellä vallitsevan hintatason mukaisesti.

Jos vahingoittunut omaisuus voidaan korjata, vahingon määrä on korjauskustannukset, kuitenkin enintään omaisuuden jälleenhankinta-arvo. Korjauskustannuksilla tarkoitetaan kustannuksia, jotka aiheutuvat, kun omaisuus viivytyksettä saatetaan ennalleen käyttäen tarkoituksenmukaisia, taloudellisia ja nykyaikaisia korjausmenetelmiä ja aineita.

Jos omaisuutta ei voida korjata, vahingon määrä on enintään omaisuuden jälleenhankinta-arvo vähennettynä jäännösarvolla.

Jos rakennusta ei korjata eikä sitä rakenneta uudelleen, on vahingon määrä enintään rakennuksen käypä arvo vahinkohetkellä.

Vuoto- ja rikkoutumisvahinkojen vahingon määrä lasketaan kohtien 6.1.4 ja 6.1.5 perusteella.

6.1.3 Vahingon määrä päivänarvon mukaan

Jos omaisuus voidaan korjata, vahingon määrä on niin suuri osa korjauskustannuksista kuin päivänarvo on jälleenhankinta-arvosta, kuitenkin enintään vahingoittuneen omaisuuden päivänarvo.

Jos omaisuutta ei voida korjata, vahingon määrä on päivänarvo vähennettynä sen jäännösarvolla, enintään kuitenkin omaisuuden päivänarvo.

Jos rakennusta ei korjata eikä rakenneta uudelleen, vahingon määrä on sen päivänarvo vähennettynä jäännösarvolla, kuitenkin enintään käypä arvo.

Vuoto- ja rikkoutumisvahinkojen vahingon määrä lasketaan kohtien 6.1.4 ja 6.1.5 perusteella.

6.1.4 Vahingon määrä vuotovahingoissa

Huolimatta siitä, mistä vakuutuksesta tai lisäturvasta vahinko korvataan, vuotovahingoissa tehdään ikävähennykset kaikista korjaus- tai jälleenhankintakustannuksista sekä kustannuksista, jotka aiheutuvat vian etsimisestä sekä rakenteiden avaamisesta ja sulkemisesta.

Ikävähennysprosentti saadaan kertomalla vuotaneen tai tukkeutuneen putken, koneen, laitteen tai säiliön ikävuodet seuraavassa taulukossa esitetyllä prosenttimäärällä. Ikävuosiin lasketaan käyttöönottovuotta seuranneet, vahingon tapahtuma-ajankohtaan mennessä päättyneet täydet kalenterivuodet. Vahingon sattumisvuotta ei lasketa mukaan.

Vuotanut tai tukkeutunut laite, putki tai säiliö	Vähennysprosentti
alle 15 vuotta	ei ikävähennystä
15 vuotta tai enemmän	10 % + 2 % jokaista 15 vuotta ylittänyttä vuotta kohden, enintään 60 %
Sisäpuolelta oman rengasjäykkyyden (SN4 tai SN8) omaavalla putkella saneeratut viemäriputket, kun käytetty saneerausmenetelmä on sertifioitu. Liitoskohdan vuotaessa ikävähennys lasketaan liitoksen putken tai kalustesulun vanhemman osan mukaan.	2 % / vuosi, enintään 60 %

Jos viemäriputki on korjattu menetelmällä, jolla ei ole sertifiointia tai pinnoitusmenetelmällä, josta ei muodostu itsenäistä kantavaa putkea vanhan viemäriputken sisäpuolelle, putken ikä vahinkohetkellä on alkuperäisen putken ikä eikä korjausta oteta huomioon ikävähennystä laskettaessa.

Jos vahingoittuneen omaisuuden vakuutusarvo kohdan 6.1.1 perusteella arvioituna on päivänarvo, vahingon määrä vuotovahingoissa on enintään niin suuri osa omaisuuden korjauskustannuksista kuin päivänarvo on jälleenhankinta-arvosta.

6.1.5 Vahingon määrä: talotekniikan rikkoutumisvakuutus ja All risk -laajennus

Kaikkien koneiden, laitteiden, putkistojen, säiliöiden ja vesikattojen vahingoissa, jotka ovat korvattavia Talotekniikan rikkovakuutuksesta tai All risk -laajennuksesta, tehdään ikävähennykset kaikista korjaus- tai jälleenhankintakustannuksista sekä kustannuksista, jotka aiheutuvat vian etsimisestä sekä rakenteiden avaamisesta ja sulkemisesta.

Jos LVISA–laitteen vaurioituminen on seurausta vuotovahingosta tai vuotovahingon korjaamiseksi tehtävistä rakenteiden purku- tai korjaustöistä, tehdään ikävähennykset ehtokohdan 6.1.4 mukaisesti.

Ikävähennysprosentti saadaan kertomalla rikkoutuneen omaisuuden ikävuodet seuraavassa taulukossa esitetyllä prosenttimäärällä. Ikävuosiin lasketaan käyttöönottovuotta seuranneet, vahingon tapahtuma-ajankohtaan mennessä päättyneet täydet kalenterivuodet. Vahingon sattumisvuotta ei lasketa mukaan.

Tontilla olevan vesi- tai viemäriputken, rakennusten välisen lämpökanavan ja maahan asennetun kaapelin rikkoutumisvahingoissa tehdään edellä mainitut vähennykset myös maankaivu- ja täyttökustannuksista sekä maan pinnan ennallistamiskustannuksista.

Uusitun taikka peruskorjatun koneen tai laitteen käyttöönottovuosi on uusimis- tai peruskorjausvuosi. Osan tai osakokonaisuuden käyttöönottovuosi on kyseisen osan tai osakokonaisuuden uusimis- tai peruskorjausvuosi.

Rikkoutumisvahingot	Vähennysprosentti
Kiinteistönhoitoon liittyvät tietokoneet, mobiililaitteet ja niiden oheislaitteet	20 % / vuosi
Säätö- ja valvontalaitteet sekä kiinteistöä palveleviin laitteisiin liittyvät automaattiset ohjauslaitteet	10 % / vuosi
Jäähdytys-, ilmastointi- ja lämmityslaitteet, lämminvesivaraaja, hanat ja öljysäiliöt, aurinkoenergialaitteistot ja muut kiinteistön LVISA-laitteet ja -koneet Pesu- ja kuivauskoneet, lingot ja mankelit, taloyhtiön vastuulla olevat keskuspölynimurit putkistoineen sekä muut koneet ja laitteet Antennilaitteistot, nostoovet ja jätesäiliöt	6 % / vuosi
Rakennuksia palvelevat putkistot, sähköjohdot, valokuitukaapelit, sähkökeskukset ja -mittarit, hissit	3 % / vuosi

AR-vakuutuksen perusteella korvattavat vahingot	Vähennysprosentti
Pore- ja uima-allaslaitteistot	6 % / vuosi
Vesikaton äkillinen ja ennalta arvaamaton rikkoutuminen • vesikaton korjaus- ja uusimiskustannukset • vesikaton rikkoutumisen aiheuttama vuotovahinko	3 % / vuosi jos vesikaton ikä on yli 15 vuotta, ikävähennysprosentti on 10 % + 2 % jokaista 15 vuotta ylittänyttä vuotta kohden, enintään 60 %

6.1.6 Vahingon määrän laskennan erityiset määräykset

Rakennuspaikan maapohjan ja piha-alueen kunnostuskustannukset

Tästä vakuutuksesta korvattavan esinevahingon määrään lasketaan maa-aineksen tutkimus-, puhdistus- tai vaihtokustannukset sekä jätteen kuljetus- ja käsittelykustannukset, kun nämä kustannukset ovat aiheutuneet vakuutuksenottajan omistaman tai hallinnoiman kiinteistön maaperän pilaantumisesta öljyvahingon seurauksena ja kun toimenpiteet ovat seurausta viranomaisen pakottavasta määräyksestä.

Kustannuksia korvataan enintään 250 000 euron määrään saakka.

Viranomaismääräyksistä johtuvat lisäkustannukset

Jos rakennusta tai sen osaa ei voida lainsäädännön tai pakottavien viranomaismääräysten muuttumisen vuoksi rakentaa uudelleen alkuperäisen kaltaisena tai korjata sellaiseksi kuin se oli ennen vahinkoa, lisätään suoranaisen esinevahingon määrään kustannukset, jotka ovat seurausta omaisuuden vahingoittuneisiin osiin kohdistuvista muuttuneista määräyksistä. Kustannuksia korvataan enintään 10 prosenttia ilman näitä kustannuksia lasketun vahingon määrästä.

Vakuutuksesta ei kuitenkaan korvata kustannuksia, jotka ovat suoranainen seuraus alun perin virheellisesti tai puutteellisesti tehdyn rakenteen korjaamisesta viranomaismääräysten ja ohjeiden mukaisiksi.

Viranomaismääräyksistä johtuvia lisäkustannuksia lasketaan mukaan vahingon määrään vain silloin, kun omaisuuden vakuutusarvo on jälleenhankinta-arvo.

ATK-ohjelmien ja tiedostojen vahingot

Tästä vakuutuksesta korvattavan esinevahingon määrään lasketaan mukaan esinevahingon seurauksena syntyneet tietojen, tiedostojen ja ohjelmien palauttamiskustannukset. Palauttamiskustannuksilla tarkoitetaan tässä kustannuksia, jotka syntyvät tietojärjestelmän saattamisesta ennalleen varmuuskopioista.

Piha-alueen vahingon määrä

Piha-alueen vahingon määrä lasketaan kunnostuskustannusten mukaan käyttämällä Suomessa yleisesti myytävissä olevia taimia ja niiden istutuskustannuksia. Luonnontilassa olevan pihan kunnostuskustannuksia ei korvata.

6.1.7 Arvonlisävero

Vahingon määrä lasketaan arvonlisäveron määrällä vähennettynä aina silloin, kun vahingoittunut omaisuus on vahingon sattuessa ollut arvonlisäverollisen liiketoiminnan käytössä tai vakuutuksenottajalla on arvonlisäverolain mukaan ollut oikeus vähentää tuhoutuneen, menetetyn tai muutoin vahingoittuneen omaisuuden hankintahintaan sisältynyt vero.

6.1.8 Kustannuksia, joita ei korvata

Vahingon määrään ei lasketa kustannuksia, jotka aiheutuvat

- hukkaan vuotaneesta aineesta tai lisääntyneestä energiankulutuksesta
- vahingon selvittely- tai valvontatöistä, ellei näiden korvaamisesta ole etukäteen sovittu vakuutuksenantajan kanssa
- vahingosta välillisesti, kuten kustannuksia puheluista, matkustamisesta tai ansionmenetyksestä
- omaisuuden laatu- tai varustelutason parannuksista
- huolto- tai kunnossapitotöistä
- sulattamisesta taikka tukkeutuneen putken tai laitteen puhdistamisesta tai avaamisesta.

6.2 Korvauksen määrän laskeminen

Korvauksen määrä lasketaan kohdan 6.1 mukaisesti lasketusta vahingon määrästä vähentämällä siitä omavastuut ja muut näissä ehdoissa tai Yleisissä sopimusehdoissa mainitut vähennykset seuraavassa järjestyksessä:

1. Vakuutuskirjaan merkitty omavastuu (perusomavastuu)
2. Mahdollinen lisäomavastuu
3. Korvauksen mahdollinen alennus esimerkiksi suojeluohjeiden laiminlyönnin tai alivakuutuksen takia.

6.2.1 Omavastuu

Vakuutuksenottajalla on jokaisessa vakuutustapahtumassa vakuutuskirjaan merkitty omavastuu (perusomavastuu) ja tämän lisäksi kohdan 6.2.2 mukaisissa vakuutustapahtumissa lisäomavastuu. Lisäomavastuu on 20 % perusomavastuulla vähennetystä vahingon määrästä. Vakuutustapahtuman omavastuun enimmäismäärä on 20 000 euroa.

Jos saman vakuutustapahtuman yhteydessä vahingoittuu useampia rakennuksia ja valitut kohdekohtaiset omavastuut ovat erisuuruisia, vähennetään maksettavasta korvauksesta korkein kohdekohtainen omavastuu.

Omavastuuta ei vähennetä, jos vakuutettuun kohteeseen asennettu hälytinlaitteisto (lukuun ottamatta palovaroitinta) on toiminut asianmukaisesti ja oleellisesti vähentänyt vahingon määrää.

6.2.2 Lisäomavastuut

Lisäomavastuu vähennetään korvauksen määrästä silloin, kun

- vuotovahinko aiheutuu siitä, että veden virtaaminen viemäriin on estynyt viemärin päällä olleen esteen takia; näissä vahingoissa kohdan 6.1.4 mukaista ikävähennystä ei tehdä
- vuotovahinko aiheutuu jäätymisestä
- vahinko aiheutuu tulitöistä
- vahinko aiheutuu korjattavana olevalle rakennukselle.

Tulitöistä aiheutuneissa vahingoissa ja muutoin korjattavana olevalle rakennukselle aiheutuneissa, ehtokohdan 4 perusteella korvattavissa vakuutustapahtumissa lisäomavastuuta käytetään, jos korjaustyö on vakuutuksenottajan tilaama ja jos korjaustyö tai rakennuksen keskeneräisyys on vaikuttanut vahingon syntyyn tai laajuuteen.

6.2.3 Korvauksen määrä ensivastuuarvon mukaan

Jos omaisuutta vakuutettaessa on sovittu ensivastuuseen perustuvasta vakuutusmäärästä, vakuutuksesta korvataan vakuutettuun omaisuuteen kohdistuneita korvattavia vahinkoja korkeintaan ensivastuuarvoon asti huomioimatta Yleisten sopimusehtojen alivakuutussäännöksiä.

6.2.4 Jäännösarvon korvaaminen

Jos vahingoittunutta rakennusta ei voida korjata ennalleen voimassa olevan rakennuskiellon tai rakentamisrajoituksen vuoksi, korvataan myös rakennuksen jäännösarvo vähennettynä mahdollisella rakennusosista saatavalla myyntihinnalla. Vakuutuksenottajan tulee esittää selvitys rakennuskiellon tai rakentamisrajoituksen voimassaolosta ja jos vakuutuksenantaja niin pyytää, hakea poikkeuslupaa rakennuksen saattamiseksi entiseen kuntoon, sekä tarvittaessa hakea muutosta päätökseen.

Jos vakuutuksenantaja pyytää, täytyy vakuutuksenottajan valtuuttaa vakuutuksenantaja edustamaan tätä poikkeusluvan hakemista koskevassa asiassa.

6.3 Korvauksen maksaminen

Päivänarvon mukainen korvaus maksetaan, kun tarvittavat tiedot korvauksen määrän laskemiseksi on toimitettu vakuutuksenantajalle.

Jos vakuutuksenottajalla on oikeus jälleenhankinta-arvon mukaiseen korvaukseen, jälleenhankinta-arvon ja päivänarvon mukaisten korvausten erotus maksetaan seuraavin edellytyksin:

- Vahingoittunut omaisuus joko korjataan tai samalle kiinteistölle rakennetaan tai irtaimen omaisuuden tilalle hankitaan uutta saman laatuista ja samaan käyttöön tarkoitettua omaisuutta.
- Korjaus- tai rakennustyöt aloitetaan kahden vuoden kuluessa vakuutustapahtumasta. Jos rakentaminen viivästyy viranomaisen toimenpiteen johdosta, viivästysaika lisätään edellä mainittuun aikaan.
- LähiTapiola on saanut selvityksen toteutettavasta korjaustyöstä tai jälleenhankinnasta.
- Päivänarvon mukainen korvaus on käytetty korjaus- tai jälleenhankintatyöhön.
- Jälleenhankinta-arvon mukainen korvaus maksetaan enintään toteutuneiden kustannusten mukaisena.
- Oikeus jälleenhankinta-arvon mukaiseen korvaukseen on vain vakuutuksenottajalla. Oikeutta ei voi siirtää.

Jos ensivastuuarvon mukainen korvaus on suurempi kuin päivänarvon mukainen korvaus, päivänarvon ylittävä korvauksen määrä maksetaan vastaavasti kuin jälleenhankinta-arvon mukainen korvaus.

Vakuutuksenantajalla on oikeus korvauksen rahana maksamisen asemasta korjauttaa vahingoittunut omaisuus, rakennuttaa se uudelleen tai hankkia uutta omaisuutta tilalle.

Jos vahingoittuneeseen omaisuuteen on vahvistettu kiinteistökiinnitys, joka on velan vakuutena, maksetaan korvaus ensisijaisesti kiinnityksenhaltijalle. Korvaus voidaan kuitenkin maksaa vakuutuksenottajalle, jos kiinnityksenhaltija on antanut tähän suostumuksen tai vakuutuksenottajalla on oikeus korvaukseen maakaaren säännösten perusteella.

6.4 Omaisuuden lunastaminen

Vahingoittunut ja vahingoittumaton jäljelle jäänyt omaisuus jää vakuutuksenottajan omistukseen. Vakuutuksenantajalla on kuitenkin oikeus lunastaa jäljelle jäänyt omaisuus tai sen osa jäännösarvosta.

Jos vakuutuksenottaja saa menetettyä omaisuuttaan takaisin korvauksen maksamisen jälkeen, on tämän viipymättä joko luovutettava omaisuus vakuutusyhtiölle tai palautettava vakuutuksesta saatu korvaus.

7 Indeksin ja putkiston iän vaikutus vakuutusmaksuun

7.1 Indeksi

Vakuutusmaksussa ja vakuutusmäärässä huomioidaan jokaisen vakuutuskauden alkamispäivänä rakennuskustannusindeksi seuraavasti:

- Täysarvovakuutuksen vakuutusmaksu tarkistetaan vakuutuskauden alkamiskuukautta edeltäneen kalenterivuoden kesäkuun indeksillä.
- Vakuutusmäärää tarkistetaan vakuutuskauden alkamiskuukautta neljä kuukautta aikaisemman kalenterikuukauden indeksillä. Vahinkotilanteessa käytetään vakuutustapahtuman sattumishetkellä voimassa olevaa vakuutusmäärää.

Indeksillä tarkistettu vakuutuskauden vakuutusmaksu on yhtä monta prosenttia edellisen vakuutuskauden vakuutusmaksusta kuin tarkistushetken indeksi on edellisen vakuutuskauden vastaavasta indeksistä.

7.2 Rakennuksen ja putkiston ikään perustuva alennus vakuutusmaksusta

Vuotovahinkovakuutuksen vakuutusmaksuun sisältyy rakennuksen ikään perustuva alennus, joka pienenee vuosittain ja poistuu kokonaan, kun rakennuksen ikä saavuttaa 25 vuotta. Jos tätä vanhemman rakennuksen vesi- ja viemäriputkisto on uusittu, sisältyy vuotovahinkovakuutuksen vakuutusmaksuun putkiston ikään perustuva alennus. Alennus pienenee vuosittain ja poistuu kokonaan, kun putkiston ikä saavuttaa 25 vuotta. Alennuksen määrä on merkitty vakuutuskirjaan.

8 Suojeluohjeet

8.1 Velvoittavuus

Suojeluohjeita noudattamalla voidaan ehkäistä vahinkojen syntymistä ja pienentää vahingon määrää. Vakuutuksenottajan on varmistettava, että kiinteistöstä vastuussa olevat noudattavat vakuutukseen kuuluvia suojeluohjeita. Kiinteistöstä vastuussa olevia henkilöitä ovat mm. talonmies, isännöitsijä, huoltomies ja asunto- tai kiinteistöosakeyhtiön hallituksen jäsenet.

Vakuutusehtojen mukaisen korvauksen edellytyksenä on, että vakuutuksenottaja noudattaa suojeluohjeita. Jos suojeluohjeita ei noudateta ja noudattamatta jättäminen vaikuttaa vahingon syntyyn, sen määrään tai laajuuteen, korvausta voidaan vakuutussopimuslain ja Yleisten sopimusehtojen mukaan vähentää tai se voidaan evätä.

8.2 Viranomaismääräykset

- Pelastuslain mukainen pelastussuunnitelma pitää olla tehtynä ja se on saatettava tiedoksi rakennuksen käyttäjille.
- Rakennus on varustettava tarkoituksenmukaisilla alkusammutusvälineillä siten, että rakennuksessa olevat voivat käynnistää sammutustoimet palon alkuvaiheessa.
- Sähköasennuksille, ilmanvaihto- ja savuhormeille sekä öljysäiliöille on tehtävä viranomaismääräysten mukaiset käyttö- ja määräaikaistarkastukset sekä puhdistukset. Tarkastukset ja puhdistukset saa tehdä vain tehtävään hyväksytty tarkastaja ja puhdistaja. Tarkastuksessa annettuja ohjeita on noudatettava ja tarkastuspöytäkirja on säilytettävä.

8.3 Palontorjunta

8.3.1 Tuhopolttojen palontorjunta

- Jätesäiliöt, jätekatokset ja muu syttyvä materiaali on sijoitettava rakennuksen ulkoalueilla siten, että se ei aiheuta palon leviämisvaaraa rakennukseen. Palon leviäminen rakennukseen voidaan estää palonkestävällä rakenteella tai sijoittamalla syttyvä materiaali rakenteet ja muut olosuhteet huomioiden riittävän kauas seinästä. Jätteet voidaan säilyttää myös rakennuksessa olevassa lukitussa jätehuoneessa.
- Lastauslaitureilla saa säilyttää syttyvää materiaalia vain, jos asiattomien pääsy lastauslaiturille on estetty.

8.3.2 Ajoneuvojen lataaminen

Suunniteltaessa ajoneuvojen latauslaitteiston hankkimista ja sijoittamista, on otettava huomioon seuraavaa:

- Sähköverkon soveltuvuus ajoneuvojen lataamiseen on varmistettava riittävän pätevyyden omaavan henkilön toimesta.
- Asennuksesta on oltava kirjallinen suunnitelma ja asennuspiirustukset, jotka täydennetään asennustyön jälkeen, jos toteutuksessa on poikettu suunnitelmista.
- Asennuksen jälkeen on tehtävä käyttöönottotarkastus. Jos laitteiston varokekoko ylittää 35 A, on tehtävä myös varmennustarkastus.
- Laitteistot on asennettava ensisijaisesti ulos. Jos laitteistot sijoitetaan rakennuksen pysäköintitilaan, on
  - laitteistot sijoitettava mahdollisimman lähelle ulosajoreittiä
  - tilassa oltava palovaroittimet, joiden varoitusääni kuuluu myös ulos
  - laitteistolle asennettava turvakytkin, jolla laitteiston saa jännitteettömäksi ja johon pääsee kulkematta pysäköintitilan kautta.

Latauslaitteistot on otettava huomioon kiinteistön opasteissa, pelastuslaitokselle toimitetuissa tiedoissa ja lisättävä taloyhtiön pelastussuunnitelmaan.

Latauslaitteistot on huollettava laitetoimittajan huolto-ohjeiden mukaisesti.

Asukkaita on ohjeistettava, että

- ajoneuvoja saa ladata vain pistorasioista, jotka on todettu soveltuvan niiden lataamiseen
- latauksessa ei saa käyttää jatkojohtoa.

8.3.3 Tulityöt

Tulityöt ovat töitä, joissa syntyy kipinöitä tai joissa käytetään liekkiä tai muuta lämpöä ja jotka aiheuttavat palovaaraa. Näitä tulitöitä ovat muun muassa sähkö- ja kaasuhitsaustyöt, kaasujuotostyöt, kuumailmapuhallintyöt, polttoleikkaustyöt sekä metallien hionta ja katkaisu laikkaleikkaimella.

Katto- ja vedeneristysalan tulitöitä ovat vedeneristystyöt, joissa käytetään liekkiä tai muuta lämpöä ja jotka aiheuttavat palovaaraa. Näitä ovat esimerkiksi eristettävän alustan kuivaaminen liekillä tai kuumalla ilmalla, bitumin kuumentaminen bitumipadassa ja vedeneristysten kuumentamalla tapahtuva kiinnitystyö sekä näihin töihin liittyvät välttämättömät aputyöt, joissa syntyy kipinöitä.

Jos korjaus- tai kunnossapitotöissä joudutaan tekemään tulitöitä, on ennen työn aloittamista tehtävä LähiTapiolan Tulityöt D10 suojeluohjeen mukainen tulityösuunnitelma ja töitä tehdessä on noudatettava edellä mainittua suojeluohjetta.

8.4 Kunnossapito

Rakennuksen kunto tulee tarkastaa säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa. Kuntotarkastukset ja kunnossapitotoimenpiteet on merkittävä huoltokirjaan.

Kuntotarkastuksessa tai muutoin havaitut viat ja puutteet on korjattava korjauskohteen vakavuuden edellyttämässä aikataulussa. Kaikki koneissa ja sähkölaitteissa havaitut viat, toimintahäiriöt ja puutteet on korjattava välittömästi.

Vesikate on tarkastettava vuosittain. Kattokaivot ja sadevesikourut on tarkastettava ja puhdistettava kahdesti vuodessa.

8.5 Tyhjänä oleva rakennus

Jos koko rakennus jää asumattomaksi yli viikoksi, on pääsulkuventtiili suljettava tai käyttövesipumppu kytkettävä pois käytöstä.

Johtoverkko ja siihen liittyvät laitteet on tyhjennettävä vedestä, jos rakennuksen peruslämpötila lasketaan alle +12 asteeseen.

8.6 Rikosvahinkojen torjunta

Kiinteistössä tulee nimetä avainkontrollista vastaava henkilö. Luovutetuista avaimista on pidettävä kirjaa ja avainten palautuksesta on huolehdittava avainten haltijan työtehtävien päättyessä. Huoltohenkilökunnalle saa luovuttaa vain huoltotehtävän kannalta välttämättömät avaimet ja avaimet on aina luovutettava kuittausta vastaan.

Avaimissa ei saa olla tunnistetietoja, joiden avulla ulkopuolinen voi yhdistää ne tiettyyn lukitusjärjestelmään.

Ulkoseinään upotetussa avainsäilössä saa säilyttää vain teknisiin tiloihin johtavien ovien avaimia. Yleisavainta ei saa säilyttää tällaisessa tilassa.

Asuinkiinteistön yleisavainta saa säilyttää vakituisessa asuinkäytössä olevassa huoneistossa, vain jos huoneiston ulko-ovessa on varmuuslukko ja jos avaimen säilytyspaikka on lukittu.

8.7 Aurinkoenergiajärjestelmät

Aurinkoenergiajärjestelmiä hankittaessa on varmistettava, että

- kiinteistön sähköverkko soveltuu järjestelmän asentamiseen
- kattorakenteet soveltuvat järjestelmän asentamiseen ottaen huomioon erityisesti kattorakenteiden kestävyys yhdessä lumikuormien kanssa
- kiinnitykset tehdään kattovalmistajan suosittelemilla tarvikkeilla ja että kiinnitykset on mitoitettu kestämään myös tuulikuormat
- asennustyöstä on tehty asennusohjeet, rakennelaskelmat ja rakennuspiirustukset
- järjestelmän sijoittamisessa katolle on otettu huomioon rakennuksen savunpoistolaitteistot ja katolla tehtävien töiden turvallisuus, esimerkiksi nuohous-, ilmanvaihto- ja antennityöt

- järjestelmä on suunniteltu siten, etteivät sähkökatkon aikana varavoimageneraattori ja aurinkoenergiapaneelit toimi yhtä aikaa
- järjestelmässä on erotuskytkin, jolla sen saa irti verkosta ja kytkin on sijoitettu niin, että sähköverkkoyhtiöllä on pääsy kytkimelle
- asennustyön tekijällä on oikeus tehdä sähköasennuksia ja oikeudet omaava henkilö on paikalla asennusta tehtäessä.

Aurinkoenergiajärjestelmän luovutuksen yhteydessä on pyydettävä

- pöytäkirjat asennuksen ja käyttöönoton testeistä ja tarkastuksista, myös varmennustarkastuksesta, jos varokekoko on yli 35 A
- käyttö ja kunnossapito-ohjeet sekä huolto-ohjelma
- ohjeet katolla tehtävien töiden varalta
- ohjeet hätätilanteiden varalta, sisältäen ohjeet tulipalon, myrskyn, laitteiston kuumenemisen varalta.

Järjestelmälle on tehtävä huolto-ohjelman mukaisesti huollot ja kunnossapitotoimenpiteet. Viat ja puutteet on korjattava viipymättä. Tehdyistä huolloista ja korjauksista on pidettävä pöytäkirjaa.

Kiinteistönomistajan vastuuvakuutus

Vastuuvakuutus kattaa

- vakuutetun voimassa olevaan oikeuteen perustuvan vahingonkorvausvelvollisuuden
- vahingonkorvauksen perusteiden ja määrän selvittämisen
- neuvottelun korvauksen vaatijan kanssa
- ja oikeudenkäynnin hoitamisen ja korvaamisen, jos korvauskysymys joutuu oikeuskäsittelyyn.

1 Käsitteitä

Vakuutettu on vakuutuksenottaja tai se, joka on vakuutuskirjassa mainittu vakuutettuna.

Henkilövahinko tarkoittaa Suomen voimassa olevan oikeuden mukaista henkilövahinkoa.

Esinevahinko tarkoittaa aineellisen omaisuuden fyysistä vahingoittumista, tuhoutumista tai hukkaantumista.

Vakuutusmäärä on suurin mahdollinen korvauksen määrä yhtä vahinkoa ja kaikkia vakuutuskaudelle kohdistuneita useita vahinkoja kohden, ellei vakuutuskirjaan ole muuta merkitty.

Vakuutusmäärä on merkitty vakuutuskirjaan. Lisäksi tuote-ehdoissa tai erityisehdoissa voi olla merkitty tietyille vakuutustapahtumille erillinen osavakuutusmäärä. Osavakuutusmäärä on osa koko vakuutukselle merkittyä vakuutusmäärää.

Omavastuu on vakuutuskirjaan tai -ehtoon merkitty, vakuutetun omalle vastuulle jäävä osuus vahingosta.

2 Voimassaoloalue

Vakuutus on voimassa Suomessa ja koskee Suomessa käsiteltäviä korvausvaatimuksia.

3 Korvattavat vakuutustapahtumat

Vakuutuksesta korvataan vakuutuksen voimassaoloalueella toiselle aiheutettu henkilö- ja esinevahinko, kun

- vakuutettu on Suomen voimassa olevan oikeuden mukaan korvausvastuussa vahingosta ja
- vahinko on todettu vakuutuksen voimassaoloaikana.

Jos korvausasia on riitainen, tulee myös oikeuspaikan olla vakuutuksen voimassaoloalueella.

Henkilö- ja esinevahingon kärsineelle korvataan myös vahingosta välittömästi seuraava taloudellinen menetys tai kustannus.

Vakuutus on voimassa sen sisältöisenä kuin se on ollut vahingon toteamisajankohtana ja vahinko kohdistetaan siihen vakuutuskauteen, jolloin vahinko on todettu.

Vakuutuksesta korvataan myös luonnolliselle henkilölle aiheutettu puhdas varallisuusvahinko henkilötietolain taikka EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen tai sen nojalla annetun lainsäädännön perusteella. Korvauksen enimmäismäärä on 50 000 euroa vakuutuskautta kohden.

4 Vastuuvakuutuksen korvausrajoitukset

4.1 Itselle aiheutunut vahinko

Vakuutuksesta ei korvata vakuutetulle itselleen aiheutunutta vahinkoa.

4.2 Kiinteistöllä tai rakennuksessa harjoitettu taloudellinen tai tuotannollinen toiminta

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka liittyy kiinteistöllä tai rakennuksessa harjoitettuun tuotannolliseen toimintaan tai muuhun taloudelliseen toimintaan kuin vakuutuksenottajan kiinteistön tai rakennuksen omistamiseen ja hallintaan.

4.3 Tietoisuus virheestä

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa tai kustannusta, joka perustuu tai on aiheutunut olosuhteesta, virheestä tai muusta korvausperusteesta, josta vakuutettu tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää vakuutuksen voimaantullessa.

4.4 Sopimusvastuu

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa siltä osin kuin korvausvastuu perustuu vakuutetun tekemään sopimukseen, takuuseen tai muuhun sitoumukseen, ellei korvausvastuuta olisi ilman kyseistä sitoumusta.

4.5 Sakko tai rangaistusluonteinen korvaus

Vakuutuksesta ei korvata sakkoa tai muuta sen kaltaista seuraamusta.

4.6 Sopimussakko tai muu erityinen sitoumus

Vakuutuksesta ei korvata vakuutetun tai kolmannen henkilön sopimaa sopimussakkoa, takuuta, erityistä sitoumusta tai vastaavaa.

4.7 Tahallisuus ja törkeä huolimattomuus

Vakuutuksesta ei korvata tahallaan tai törkeällä huolimattomuudella aiheutettua vahinkoa tai kustannusta.

Korvausta voidaan alentaa tai evätä se kokonaan, jos vakuutettu on aiheuttanut vahingon törkeällä huolimattomuudella.

4.8 Varallisuusvahinko

Vakuutuksesta ei korvata taloudellista vahinkoa, joka ei ole yhteydessä henkilö- tai esinevahinkoon.

Vakuutuksesta korvataan kuitenkin henkilötietolain, EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen tai sen nojalla annetun lainsäädännön mukainen taloudellinen vahinko (katso kohta Korvattavat vakuutustapahtumat).

4.9 Kunnian tai yksityiselämän loukkaaminen

Vakuutuksesta ei korvata kunnian tai yksityiselämän loukkaamisesta aiheutunutta vahinkoa.

4.10 Avaimen katoaminen

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia, jotka aiheutuvat lukkojen tai järjestelmien uusimisesta tai sarjoittamisesta, kun toisen käytössä olevaan tilaan pääsyn mahdollistava avain tai muu vastaava väline on kadonnut.

Vakuutuksesta korvataan kuitenkin toisen käytössä olevien tilojen avaimen katoamisen seurauksena syntyneet lukkojen sarjoitus- tai uusimiskustannukset, kun seuraavat edellytykset täyttyvät yhtä aikaa:

- vakuutuksenottajan palveluksessa oleva työntekijä tai hallintoelimiin kuuluva henkilö on virheellä tai laiminlyönnillä aiheuttanut avaimen katoamisen ja
- on ilmeistä, että avain on sellaisen hallussa, jolla ei ole siihen oikeutta ja tämän seurauksena tiloissa olevaa toisen omaisuutta uhkaa välitön anastuksen vaara.

4.11 Hallussa, työn kohteena, käsiteltävänä tai huolehdittavana oleva omaisuus

Vakuutuksesta korvataan hallussa, työn kohteena, käsiteltävänä, huolehdittavana taikka suojaus- tai vahingontorjuntavelvoitteen alaisena olevalle toisen omaisuudelle aiheutettuja äkillisiä ja odottamattomia vahinkoja enintään 10 000 euroon saakka yhtä vahinkoa kohden.

Vakuutuksesta ei kuitenkaan korvata vahinkoa, joka on aiheutunut

- vakuutetun toiminnan harjoittamisen edellyttämille koneille, laitteille tai kuljetusvälineille
- huolittavalle, varastoitavalle tai kuljetettavalle tavaralle
- korjattavana tai huollettavana olevalle moottoriajoneuvolle tai moottorityökoneelle
- lentokoneelle tai muulle ilma-alukselle taikka niiden varusteille.

4.12 Ympäristövahingot, päästöt ja häiriöt

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka välittömästi tai välillisesti aiheutuu

- veden, ilman tai maaperän pilaantumisesta tai saastumisesta tai
- melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä, hajusta, savusta, noesta, pölystä, höyrystä, kaasusta tai muusta vastaavasta häiriöstä.

Vakuutuksesta korvataan kuitenkin edellä mainittujen päästöjen ja häiriöiden aiheuttama äkillinen ja odottamaton henkilö- ja esinevahinko, kun

- vahingon syynä on vakuutetun satunnainen ja yksittäinen virhe tai laiminlyönti taikka rakennukseen tai laitteeseen vakuutetun korvausvastuun perustavasta syystä äkillisesti ja odottamatta syntynyt vika tai puute ja
- vahinko on todettu kuuden kuukauden sisällä vahingon aiheuttaneesta tapahtumasta ja
- vahingon syntyminen on tapahtunut äkillisesti, odottamattomasti ja nopeasti eikä se perustu hitaaseen, vähitellen tapahtuvaan vaikutukseen tai jatkettuun tekoon tai laiminlyöntiin tai muutoin toistuviin tapahtumiin.

4.13 Kosteus ja tulviminen

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut kosteudesta tai sade-, sulamis-, jäte- tai viemäriveden aiheuttamasta tulvimisesta.

Vakuutuksesta korvataan kuitenkin äkillinen ja odottamaton vahinko, jonka syynä on ollut

- satunnainen ja yksittäinen virhe tai laiminlyönti taikka
- rakennukseen tai laitteeseen äkillisesti ja odottamatta syntynyt vika tai puute.

Vahinko ei ole äkillinen, jos se on syntynyt hitaasti tai vahinkoon on syynä

- hitaasti ja vähitellen tapahtuva vaikutus
- jatkettu teko tai laiminlyönti, taikka
- muutoin toistuvat tapahtumat.

4.14 Ympäristövahinkoon liittyvät viranomaiskustannukset

Vakuutuksesta ei korvata ympäristövahinkojen korvaamisesta annettuun lakiin perustuvia viranomaiskustannuksia.

4.15 Pohjavesi

Vakuutuksesta ei korvata pohjaveden korkeuden muuttumisesta aiheutunutta vahinkoa.

4.16 Työtapaturma ja potilasvahinko

Vakuutuksesta ei korvata

- vahinkoa siltä osin kuin se korvataan työtapaturma- ja ammattitautilain tai liikennevakuutuslain perusteella
- potilasvakuutus- tai potilasvahinkolain tarkoittamaa potilasvahinkoa.

4.17 Liikennevahinko

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut kulloinkin voimassa olevan liikennevakuutuslain tai vastaavan ulkomaisen lain mukaisesta moottoriajoneuvon liikenteeseen käyttämisestä. Jos vastaava ulkomainen lainsäädäntö puuttuu, vakuutuksesta ei korvata moottoriajoneuvon, moottorikäyttöisen laitteen tai työkoneen liikenteeseen käyttämisestä aiheutunutta vahinkoa. Tästä rajoituksesta poiketen korvataan kuitenkin näiden vakuutusehtojen muissa kohdissa olevien rajoitusehtojen ja vakuutusmäärien mukaisesti Suomessa aiheutunut vahinko, joka jää korvaamatta liikennevakuutuksesta

a) liikennevakuutuslain 40 § 2 momentin perusteella silloin, kun vahinko on aiheutunut muualla kuin ajoneuvossa olevalle, ajoneuvon omistajan tai haltijan hallinnassa olevalle omaisuudelle
b) liikennevakuutuslain 42 §:n perusteella ja joka on aiheutunut
   - ajoneuvon omistajalle, haltijalle, kuljettajalle tai työtä suorittavalle muulle henkilölle kuormauksen, kuorman purkamisen tai muun työsuorituksen aikana ajoneuvon ollessa paikoillaan
   - työsuoritukseen osalliselle toiselle ajoneuvolle tai työsuorituksen kohteena olevalle omaisuudelle kuormauksen, kuorman purkamisen tai muun työsuorituksen aikana
   - työn kohteelle tai muulle omaisuudelle kaivamisesta.

4.18 Muu vakuutus

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa tai kustannusta siltä osin kuin se korvataan muusta vastuuvakuutuksesta tai vakuutetun muusta vakuutuksesta.

4.19 Vesikulkuneuvo, ilma-alus ja avaruusesine

Vakuutuksesta ei korvata rekisteröitävän vesikulkuneuvon, aluksen, ilma-aluksen tai avaruusesineen omistamisesta, hallinnasta tai käyttämisestä aiheutunutta vahinkoa.

4.20 Räjäytys-, louhinta- ja paalutustyöt

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa, joka on aiheutunut räjäytys-, louhinta- tai paalutustyöstä tai niistä aiheutuvasta maansiirtymästä tai -painumasta.

4.21 Tulityöt

Vakuutus ei korvaa esinevahinkoa, jonka syynä on palo, noki tai räjähdys ja joka on seurausta sellaisesta tilapäisellä tulityöpaikalla tehdystä tulityöstä, jonka suorittajalla ei ole Suomen Pelastusalan keskusjärjestön hyväksymää tulityökorttia.

Tulityöt ovat töitä, joissa syntyy kipinöitä tai joissa käytetään liekkiä tai muuta lämpöä ja jotka aiheuttavat palovaaraa. Näitä tulitöitä ovat muun muassa sähkö- ja kaasuhitsaustyöt, kaasujuotostyöt, kuumailmapuhallintyöt, polttoleikkaustyöt sekä metallien hionta ja katkaisu laikkaleikkaimella. Katto- ja vedeneristysalan tulitöitä ovat vedeneristystyöt, joissa käytetään liekkiä tai muuta lämpöä ja jotka aiheuttavat palovaaraa. Näitä ovat esimerkiksi eristettävän alustan kuivaaminen liekillä tai kuumalla ilmalla, bitumin kuumentaminen bitumipadassa ja vedeneristysten kuumentamalla tapahtuva kiinnitystyö sekä näihin töihin liittyvät välttämättömät aputyöt, joissa syntyy kipinöitä.

4.22 Vastuuvakuutusturvan ulkopuolelle jäävät erityiset riskit

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa tai kustannusta, joka on välittömästi tai välillisesti aiheutunut seuraavista aineista, taudeista tai ilmiöistä tai liittyy niihin:

- asbesti
- pii (esimerkiksi kvartsipöly, kvartsikuitu tai vastaava)
- lyijy tai lyijymaali
- lateksi (luonnonkumi)
- polyklooratut bifenyyliyhdisteet (PCB)
- klooratut hiilivedyt
- formaldehydi
- hitsatessa syntyvät kaasut
- altistuminen tupakansavulle tai muulle tupakan tai tupakkatuotteen vaikutukselle
- geenimuunnellut organismit (GMO)
- hormonivaikutteiset ehkäisyvalmisteet
- eläintaudit, pois lukien salmonella ja listerioosi
- HI-virus tai sen aiheuttamat seuraukset, kuten AIDS
- laajalle levinnyt epidemia (pandemia)
- rakennuksissa tai muissa rakenteissa oleva home, muu sieni tai bakteeri
- elektromagneettiset kentät (EMF)
- tuotteen nanotekniset ominaisuudet
- PFAS-yhdisteet (perfluoratut alkyyliyhdisteet).

4.23 Korvausrajoitukset poikkeustilanteissa

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa tai kustannusta, joka on aiheutunut ydinvastuulaissa tai vastaavassa ulkomaisessa laissa tarkoitetusta ydinvahingosta.

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa tai kustannusta, joka on välitön seuraus tartuntataudista tai sen uhkasta, torjuntatoimenpiteestä tai seurausten pienentämiseksi tehdyistä toimenpiteistä.

5 Korvaussäännöt

5.1 Vahingosta ilmoittaminen ja vahingon selvittäminen

Vahingosta ilmoittaminen

Vahinkoilmoitus on tehtävä vakuutuksenantajalle välittömästi ja viimeistään yhden vuoden kuluessa siitä, kun korvauksenhakija on saanut tietää vastuuvakuutuksen voimassaolosta ja korvausvaatimuksesta.

Vahinkoilmoitus on joka tapauksessa tehtävä kymmenen vuoden kuluessa vahinkoseuraamuksen aiheutumisesta vahingonkärsineelle.

Vastuuvakuutusturvan päätyttyä on vahinkoilmoitus tehtävä viimeistään vuoden kuluessa vakuutuksen päättymispäivästä. Jos vahinkoilmoitusta ei tehdä vakuutuksenantajalle edellä mainituissa määräajoissa, korvauksenhakija menettää oikeutensa korvaukseen.

Vahingon selvittäminen

Kun vakuutuksenantaja on saanut vakuutetulta vahinkoilmoituksen ja selvityksen vastuuvakuutuksen korvauspiiriin kuuluvasta vahingosta, vakuutuksenantaja

- selvittää, onko vakuutettu voimassa olevan oikeuden mukaan vahingonkorvausvelvollinen
- neuvottelee tarvittaessa korvauksen vaatijan kanssa.

Vakuutetun on

- varattava vakuutuksenantajalle mahdollisuus vahingon määrän arvioimiseen sekä pyrittävä edistämään sovinnollisen ratkaisun syntymistä
- osallistuttava omalla kustannuksellaan vahingon selvittämiseen
- toimitettava vakuutuksenantajalle hallussaan olevat vahingon selvittämisessä tarpeelliset tiedot, asiakirjat ja muut aineistot
- hankittava ja valmistettava tarpeelliset selvitykset ja tutkimukset, jotka ovat kohtuullisin kustannuksin vakuutetun saatavilla.

5.2 Vastuuvakuutuksesta korvattavan vahingon määrän laskeminen

Vastuuvakuutuksesta korvattavan vahingon määrään lasketaan mukaan

- vahingonkorvaus ja sille kertynyt korko
- vakuutuksenantajan vastuulla olevat vahingon selvityskulut
- oikeudenkäyntikulut
- välittömästi uhkaavan vahingon kohtuulliset torjuntakulut.

5.2.1 Sarjavahinko

Samasta tapahtumasta tai olosuhteesta aiheutuneet vahingot katsotaan yhdeksi vahingoksi (sarjavahinko). Jos yksittäiset vahingot todetaan eri vakuutuskausien aikana, katsotaan ne kuuluvaksi siihen vakuutuskauteen, jonka aikana ensimmäinen vahinko on todettu. Jos sarjan ensimmäinen vahinko on todettu ennen vakuutuksen voimaantuloa, jää koko sarjavahinko vastuuvakuutusturvan ulkopuolelle.

5.2.2 Alle omavastuun oleva vahingonkorvausvaatimus

Jos vakuutetulle esitetyn korvausvaatimuksen määrä on pienempi kuin vakuutuskirjaan merkitty omavastuu, vakuutuksenantaja ei selvitä korvausvastuuta tai vahingon määrää.

5.2.3 Vahingonkorvaus

Vastuuvakuutuksesta korvattavan vahingon määrään lasketaan mukaan vahingonkorvaus sen mukaan, mitä vakuutettu on voimassa olevan oikeuden mukaan velvollinen maksamaan huomioon ottaen sovellettavat vakuutusehdot.

Jos usea on velvollinen korvaamaan yhteisvastuullisesti saman vahingon, lasketaan vastuuvakuutuksen vahingon määrään ainoastaan se osa vahingosta, joka vastaa vakuutetun viaksi jäävän syyllisyyden määrää. Ellei syyllisyyden määrää osoiteta, lasketaan vastuuvakuutuksen vahingon määrään enintään pääluvun mukainen osuus kokonaisvahingosta.

Jos vakuutuksenantaja on valmis maksamaan vahingonkärsineen hyväksymän korvauksen, mutta vakuutettu ei tähän suostu, vakuutuksenantaja ei ole velvollinen maksamaan tässä asiassa enempää korvausta. Vakuutuksenantaja ei myöskään ole velvollinen korvaamaan asiasta vakuutetulle tehdyn ilmoituksen jälkeen aiheutuneita kustannuksia eikä suorittamaan lisäselvityksiä asiassa.

Vakuutetun tekemä sopimus vahingonkorvauksesta

Jos vakuutettu maksaa korvausta vahingosta, sopii siitä tai hyväksyy korvausvaatimuksen, ei tämä sido vakuutuksenantajaa, ellei korvauksen määrä ja peruste ole ilmeisen oikea.

5.2.4 Välittömästi uhkaavan vahingon torjuntakulut

Vakuutuksesta korvataan kohtuulliset kustannukset, jotka ovat aiheutuneet vahingon torjuntakuluista, joilla poistetaan välitön uhka toiselle aiheutuvasta vahingosta, josta vakuutettu olisi korvausvastuussa.

5.2.5 Oikeudenkäyntikulut

Vastuuvakuutuksesta korvattavan vahingon määrään lasketaan mukaan korvausvelvollisuutta tai vahingon määrää koskevasta oikeudenkäynnistä aiheutuvat kohtuulliset ja välttämättömät asianajo- ja oikeudenkäyntikulut siinä tapauksessa ja siltä osin kuin

- vakuutetulle esitetty korvausvaatimus koskee vastuuvakuutuksen korvauspiiriin kuuluvaa vahinkoa
- vakuutettu on ilmoittanut vakuutuksenantajalle saamastaan haasteesta tai välimiesmenettelyn vireillepanoa koskevasta vaatimuksesta viipymättä ja viimeistään ennen vastineen antamista
- vakuutuksenantajalla on ollut mahdollisuus nimetä vakuutettua edustava oikeudenkäyntiasiamies sekä päättää oikeudenkäyntiin liittyvistä toimenpiteistä.

Korvattavat asianajo- ja oikeudenkäyntikulut otetaan huomioon oikeudenkäymiskaaren ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain oikeudenkäyntikuluja koskevien oikeusohjeiden mukaisesti. Palkkion ja kulujen kohtuullisuutta määritettäessä otetaan huomioon riidanalaisen etuuden arvo, asian vaikeus ja laajuus sekä suoritetun työn määrä ja laatu.

Vastuuvakuutuksen vahingon määrään ei lasketa mukaan välimiesmenettelyssä välimiesten palkkioita tai kuluja. Jos oikeudenkäynnin kohteena on useampia asioita, vahingon määrään lasketaan ainoastaan se osa kustannuksista, joka koskee vastuuvakuutuksesta korvattavaan vahinkoon perustuvaa korvauskysymystä.

5.2.6 Arvonlisävero

Vahingon määrään ei lasketa mukaan arvonlisäveroa siltä osin kuin vakuutettu tai korvauksen saaja voi voimassa olevan oikeuden mukaan vähentää veron määrän verotuksessaan.

5.2.7 Omavastuu

Jokaisessa vakuutuksesta korvattavassa vahingossa on vakuutuskirjaan merkitty omavastuu.

5.3 Korvauksen määrän laskeminen

Korvauksen määrä lasketaan vastuuvakuutuksesta korvattavasta vahingon määrästä vähentämällä siitä omavastuu ja mahdolliset Yritysten yleisissä sopimusehdoissa mainitut vähennykset.

5.3.1 Korvauksen enimmäismäärä

Vakuutuksenantajan korvausvelvollisuuden ylimpänä rajana kussakin vastuuvakuutuksesta korvattavassa vahingossa on vakuutuskirjaan merkitty vakuutusmäärä tai ehdossa mainittu osavakuutusmäärä.

Yhdessä vastuuvakuutuksesta korvattavassa vahingossa sekä yhdelle vakuutuskaudelle kohdistuneissa useissa vahingoissa korvataan yhteensä enintään yksi vakuutusmäärä.

Hallinnon vastuuvakuutus

Vakuutuksenantaja sitoutuu näiden ehtojen ja Yleisten sopimusehtojen mukaisesti

- korvaamaan kohdassa 3 mainitut vahingot ja ehdoissa erikseen mainitut muut kustannukset
- huolehtimaan vahingonkorvauksen perusteiden ja määrän selvityksestä
- neuvottelemaan korvauksenvaatijan kanssa
- hoitamaan tai korvaamaan oikeudenkäynnin, jos korvauskysymys joutuu oikeuskäsittelyyn.

1 Vakuutetut

Vakuutettuina ovat vakuutuksenottajana olevan asunto- tai kiinteistöosakeyhtiön taikka asunto-osuuskunnan laillisesti valitut hallituksen jäsenet, varajäsenet, toimitusjohtaja (isännöitsijä) ja yhtiökokouksen puheenjohtaja.

2 Vakuutuksen voimassaoloalue

Vakuutus on voimassa Suomessa ja koskee Suomessa käsiteltäviä korvausvaatimuksia.

3 Korvattavat vakuutustapahtumat

Vakuutuksesta korvataan vakuutuskirjassa mainitun kiinteistön hallinnossa vakuutuksenottajalle, osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle aiheutettu sellainen varallisuusvahinko, joka ei ole yhteydessä henkilö- tai esinevahinkoon ja josta vakuutettu voimassa olevan osakeyhtiölain, asunto-osakeyhtiölain tai osuuskuntalain mukaan on korvausvastuussa vakuutuksenottajan toimielimen jäsenenä ja joka todetaan vakuutuksen voimassaoloaikana.

4 Hallinnon vastuuvakuutuksen korvausrajoitukset

4.1 Vakuutuksesta ei korvata vakuutetun itselleen aiheuttamaa vahinkoa.

Jos vakuutettu omistaa yli 20 % vakuutuksenottajayhtiön osakkeista, pidetään vakuutuksenottajayhtiölle aiheutettua vahinkoa vakuutetun itselleen aiheuttamana vahinkona samassa suhteessa kuin vakuutettu omistaa yhtiön osakkeita.

Vakuutuksesta ei korvata vahinkoa yritykselle, joka enemmistöomistuksen perusteella tai muutoin kuuluu vakuutetun määräysvaltaan.

4.2 Vakuutuksesta ei myöskään korvata

a) henkilö- eikä esinevahinkoa tai sellaiseen yhteydessä olevaa taloudellista vahinkoa. Esinevahingoksi katsotaan muun muassa käteisen rahan, arvopapereiden, käyttämättömien posti- ja leimamerkkien, kuponkien, vekselien, sekkien tai vastaavien saamistodistuksien tuhoutuminen, vaurioituminen tai hukkaan joutuminen.
b) vahinkoa, joka aiheutuu laskuvirheestä tai muusta syystä käteistä rahaa vastaanotettaessa tai maksettaessa
c) vahinkoa, joka on syntynyt vakuutetulle maksettavaa palkkaa, palkkiota tai muuta etuutta tai korvausta koskevan päätöksen johdosta
d) sakkoa, veronlisäystä, veronkorotusta, rangaistusluonteisia maksuja, sakkokorkoa tai muuta sen kaltaista seuraamusta
e) vahinkoa, joka aiheutuu siitä, että vakuutettu hankkii suoraan tai epäsuorasti vakuutuksenottajan lukuun vakuutuksenottajayhtiön, sen emoyhtiön tai sen tytäryhtiön osakkeita
f) vahinkoa, kun korvausvastuu perustuu työsopimuksen, työ- tai virkaehtosopimuksen, työsopimuslain taikka tasa-arvolain rikkomiseen
g) vakuutetun velvollisuutena olevan työn tuloksen korjaamiseksi suoritettua työtä tai työn uudelleen suorittamista siinäkään tapauksessa, että tuollaisen työn suorittaa joku muu kuin vakuutuksenottaja
h) vahinkoa tai kustannusta, joka perustuu olosuhteeseen, virheeseen tai muuhun korvausperusteeseen tai joka on aiheutunut jostakin näistä ja josta vakuutettu tiesi tai josta hänen olisi pitänyt tietää vakuutuksen voimaantullessa
i) tahallaan aiheutettua vahinkoa. Korvausta voidaan alentaa tai evätä se kokonaan, jos vahinko on aiheutettu törkeällä huolimattomuudella.
j) vahinkoa siltä osin kuin korvausvastuu perustuu sopimukseen, takuuseen tai muuhun sitoumukseen, ellei tällaisten korvausvastuuta olisi ilman mainittua sitoumusta
k) oikeudenkäyntikuluja, jos nämä koskevat rangaistusvaatimusta
l) vahinkoa, joka aiheutuu lukkojen sarjoittamisesta tai uusimisesta
m) ympäristövahinkoa eikä vahinkoa, joka on seurausta ympäristölle aiheutuneesta vahingosta
n) vahinkoa, joka on aiheutettu ammattimaisessa isännöintitoiminnassa eikä vahinkoa, jonka osalta korvausvastuu perustuu vakuutetussa rakennuksessa harjoitettuun taloudelliseen tai tuotannolliseen toimintaan
o) vahinkoa, joka aiheutuu vakuutetun virheestä tai laiminlyönnistä ottaa tai pitää voimassa tarvittavat tai riittävät vakuutukset vakuutuksenottajan lukuun
p) vahinkoa, joka aiheutuu kunnian tai yksityiselämän loukkaamisesta
q) vahinkoa, joka korvataan vakuutuksenottajan tai vakuutetun muusta tai aikaisemmin voimassa olleesta vastuuvakuutuksesta
r) vahinkoa tai kustannusta, joka on välittömästi seurausta tartuntatautilaissa määritellystä tartuntataudista, sen uhkasta, torjuntatoimenpiteestä tai seurausten pienentämiseksi tehdystä toimenpiteestä.

5 Vahingon selvittäminen

5.1 Vakuutuksenottajan ja vakuutetun velvollisuudet

Vakuutuksenottaja ja vakuutetut ovat velvollisia

- ilmoittamaan välittömästi vakuutuksenantajalle saatuaan tietoonsa korvausvaatimuksen tai tapahtuman ja olosuhteen, joka saattaa johtaa korvausvaatimuksiin
- omalla kustannuksellaan osallistumaan vahingon selvittelyyn
- esittämään vakuutuksenantajalle hallussaan olevat tiedot ja asiakirjat sekä muun aineiston, joilla on merkitystä vahingon selvittelyssä
- hankkimaan tai valmistamaan tarpeelliset selvitykset ja tutkimukset, jotka ovat kohtuullisin kustannuksin vakuutuksenottajan tai vakuutetun saatavilla
- varaamaan vakuutuksenantajalle tilaisuuden vahingon määrän arvioimiseen ja mahdollisuuteen myötävaikuttaa sovinnollisen ratkaisun aikaansaamiseen.

5.2 Oikeudenkäynti

Jos vahinko johtaa oikeudenkäyntiin, vakuutuksenantajan ja vakuutetun on viipymättä ilmoitettava tästä vakuutuksenantajalle. Ellei vakuutettu ilmoita oikeudenkäynnistä etukäteen vakuutuksenantajalle, ei vakuutuksenantajalla ole velvollisuutta korvata oikeudenkäynnistä aiheutuneita kustannuksia tai kuluja. Vakuutuksenantaja hyväksyy käytetyn oikeudenkäyntiasiamiehen ja vakuutuksenantajalla on aina oikeus ottaa oikeudenkäynti hoidettavakseen.

5.3 Vakuutuksenantajan velvollisuudet

Vakuutuksenantaja selvittää, onko vakuutetulla vahingonkorvausvelvollisuutta ilmoitetusta vakuutuksen korvauspiiriin kuuluvasta vahingosta, jonka määrä ylittää vakuutuksen omavastuun, ja neuvottelee korvauksen vaatijan kanssa.

Jos vakuutettu korvaa vahingon, sopii siitä tai hyväksyy vaatimuksen, ei tämä sido vakuutuksenantajaa, elleivät korvauksen määrä ja peruste ole ilmeisen oikeita.

Jos vakuutuksenantaja on ilmoittanut vakuutetulle olevansa valmis tekemään vakuutusmäärän rajoissa sopimuksen vahingonkärsineen kanssa tämän vakuutuksen piiriin kuuluvien vahinkojen korvaamisesta eikä vakuutettu tähän suostu, vakuutuksenantaja ei ole velvollinen korvaamaan suurempaa vahingonkorvausta eikä tämän ajankohdan jälkeen syntyneitä kustannuksia eikä suorittamaan enempiä selvittelyjä asiassa.

6 Korvauksen määrän laskeminen

Vakuutuksesta korvataan vakuutuskirjan ja erityisehtojen mukaisin rajoituksin se vahingonkorvaus, jonka vakuutettu on velvollinen maksamaan. Vahingonkorvauksen määrä lasketaan vahingon korvausta koskevien säännösten ja oikeuskäytännön mukaisesti.

6.1 Yhteisvastuullisuus

Jos usea on velvollinen yhteisvastuullisesti korvaamaan saman vahingon, vakuutuksesta korvataan ainoastaan se osa vahingosta, joka vastaa vakuutetun osuutta tapahtuneeseen ja hänen ehkä vahingon aiheuttaneesta tapahtumasta saamaansa etua. Jos muuta perustetta ei ole, korvausta maksetaan pääluvun mukaisesti.

6.2 Uhkaavan vahingonvaaran torjuntakustannukset

Vakuutetulla on vakuutustapahtuman välittömästi uhatessa tai satuttua velvollisuus huolehtia vahingon torjumisesta tai rajoittamisesta (katso Yleiset sopimusehdot). Tämä velvollisuus koskee ainoastaan niitä toimenpiteitä, joilla poistetaan välitön toiselle aiheutuvan vastuuvahingon uhka, mutta ei tätä pitemmälle ulottuvia vahingon jälkitoimia, ellei vakuutuksenantajan kanssa erikseen toimenpiteistä sovita. Näistä välttämättömistä toimenpiteistä aiheutuneet kustannukset korvataan vakuutuksesta.

6.3 Selvitys- ja oikeudenkäyntikulut

Vakuutuksesta korvataan vahingon selvittelystä aiheutuneet kohtuulliset ja tarpeelliset kustannukset, ei kuitenkaan sellaisia vakuutuksenottajalle tai vakuutetulle syntyviä selvityskustannuksia, jotka vakuutuksenottaja tai vakuutettu ovat vakuutusehtojen mukaan velvollisia itse maksamaan tai joista ei ole vakuutuksenantajan kanssa erikseen sovittu.

Jos vahingonkorvauskysymys joutuu oikeuden käsiteltäväksi, korvaa vakuutuksenantaja vakuutetun oikeudenkäyntikulut vakuutusmäärän rajoissa näillä edellytyksillä:

- On ilmeistä, että vaatimus perusteeltaan koskee vakuutuksesta korvattavaa vahinkoa.
- Korvattava vahinko ylittää omavastuun.
- Oikeudenkäynnistä on ilmoitettu etukäteen vakuutuksenantajalle.
- Vakuutuksenantaja hyväksyy käytetyn oikeudenkäyntiasiamiehen.

Välimiesmenettelyssä vakuutusturva ei korvaa välimiespalkkiota.

Jos oikeudenkäynnin kohteena on myös muita asioita, vakuutuksesta korvataan ainoastaan vakuutuksen piiriin kuuluvan korvausvaatimuksen osuus kustannuksista.

6.4 Omavastuu ja arvonlisävero

Jokaisessa vahingossa vakuutetulla on vakuutuskirjaan merkitty omavastuu, joka vähennetään ehtojen mukaan laskettujen vahingonkorvauksen, torjuntakustannusten ja selvitys- ja oikeudenkäyntikustannusten yhteismäärästä.

Vahingon määrää laskettaessa otetaan huomioon arvonlisäverosta annetut säännökset.

6.5 Korvauksen enimmäismäärä

Yhden vahingon perusteella maksettavien korvausten yhteisenimmäismäärä on selvitys-, neuvottelu-, korko- ja oikeudenkäyntikustannukset mukaan lukien vakuutuskirjaan merkitty vakuutusmäärä.

Torjuntakustannukset korvataan Yleisten sopimusehtojen mukaisesti.

Vakuutuskirjaan merkitty vakuutusmäärä on vakuutuksenantajan korvausvelvollisuuden ylimpänä rajana yhden vakuutuskauden aikana todetuista vahingoista.

Samasta tapahtumasta tai olosuhteesta aiheutuneet vahingot katsotaan yhdeksi vahingoksi siitä riippumatta, onko vahingot todettu yhden vai useamman vakuutuskauden aikana. Jos tällaiset vahingot todetaan eri vakuutuskausien aikana, katsotaan ne kohdistuneiksi siihen vakuutuskauteen, jonka aikana ensimmäinen vahinko on todettu.

Kiinteistönomistajan oikeusturvavakuutus

Vakuutuksen tarkoituksena on korvata vakuutetun välttämättömät ja kohtuulliset asianajo- ja oikeudenkäyntikulut, jotka ovat aiheutuneet lakimiesavun käyttämisestä vakuutuskirjaan merkityn kiinteistön ja rakennuksen omistukseen, hallintaan tai hoitoon liittyvissä riita-, rikos ja hakemusasioissa.

1 Vakuutetut

Vakuutettuina ovat

- vakuutuksenottaja
- vakuutuksenottajan palveluksessa olevat henkilöt.

2 Korvattavat vakuutustapahtumat

Vakuutuksesta korvataan vakuutetussa toiminnassa vakuutetulle aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset asianajo- ja oikeudenkäyntikustannukset riita-, hakemus- tai rikosasiassa, kun

- vakuutustapahtuma on sattunut vakuutuksen voimassaoloaikana ja
- asia voidaan välittömästi saattaa käsiteltäväksi vakuutuskirjaan merkittyyn voimassaoloalueeseen kuuluvan valtion käräjäoikeudessa tai voimassaoloalueeseen kuuluvassa vastaavassa ulkomaisessa tuomioistuimessa tai välitysmenettelyssä.

2.1 Riita- ja hakemusasia

Riita- ja hakemusasiassa vakuutustapahtuma on riidan syntyminen. Riita on syntynyt, kun perusteeltaan ja määrältään yksilöity vaatimus on todisteellisesti kiistetty perusteen tai määrän osalta.

2.2 Rikosasia

Rikosasiassa vakuutustapahtuma on

- vakuutetun ollessa asianomistajana rikosasian vireilletulo tuomioistuimessa
- asianomistajan vakuutettua vastaan nostama tai jatkama syyte, kun virallinen syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta tai on sen peruuttanut.

Syyte on nostettu, kun asianomistajan haastehakemus on saapunut käräjäoikeuden kansliaan. Syytettä on jatkettu, kun asianomistaja on ilmoittanut syytteen ajamisesta kirjallisesti tuomioistuimelle sen jälkeen, kun virallinen syyttäjä on peruuttanut syytteen.

2.3 Yksi vakuutustapahtuma

Asiat katsotaan yhdeksi vakuutustapahtumaksi silloin, kun

- kaksi tai useampia tämän vakuutuksen vakuutettuja on riita-, rikos- tai hakemusasiassa samalla puolella tai
- vakuutetulla on useita riita-, rikos- tai hakemusasioita, jotka perustuvat samaan tapahtumaan, olosuhteeseen, oikeustoimeen, oikeudenloukkaukseen taikka samaan tai samanlaiseen, vaikkakin eriperusteiseen vaatimukseen tai
- kanteet on yhdistetty tai ne tulisi yhdistää oikeudenkäynnissä niiden johtuessa olennaisesti samasta perusteesta tai niiden koskiessa samaa tai samaan yhteyteen kuuluvaa asiaa.

2.4 Vakuutustapahtuman peruste

Vakuutustapahtuman peruste on seikka, tapahtuma, olosuhde, oikeustoimi tai oikeudenloukkaus, johon riita, vaatimus tai syyte perustuu.

3 Voimassaolo

3.1 Voimassaoloalue

Vakuutuksen voimassaoloalue on Suomi.

3.2 Voimassaoloaika

Vakuutuksesta korvataan vakuutuksen voimassaoloaikana sattuneet vakuutustapahtumat.

Jos tämä vakuutus on vakuutustapahtuman sattuessa ollut voimassa vähemmän kuin kaksi vuotta, tulee vakuutustapahtuman perusteen olla syntynyt vakuutuksen voimassaoloaikana.

Vakuutuksen voimassaoloaikaan luetaan kuuluvaksi se aika, jonka tämä vakuutus yksin tai peräkkäin yhdessä muiden päättyneiden vastaavan sisältöisten oikeusturvavakuutusten kanssa on vakuutetun osalta ollut yhtäjaksoisesti voimassa yhdessä tai useammassa vakuutusyhtiössä.

Jos vakuutusturvan laajennukset ovat vakuutustapahtuman sattuessa olleet voimassa vähemmän kuin kaksi vuotta, ovat vakuutusturvan laajennukset käytettävissä vain muutospäivämäärän jälkeen syntyneissä vakuutustapahtumissa sillä edellytyksellä, että myös vakuutustapahtuman peruste on syntynyt vakuutuksen laajennuksen voimassaoloaikana.

Vakuutusturvan laajennuksella tarkoitetaan vakuutusmäärän korotusta, korvattavien vakuutustapahtumien laajentamista, voimassaoloalueen laajentamista, vastapuolen kulujen tai muun erityisehdon lisäämistä vakuutukseen.

4 Vakuutustapahtumia koskevat rajoitukset

4.1 Hallinnolliset viranomaiset, hallintotuomioistuimet ja erityistuomioistuimet

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia asiassa, joka käsitellään hallinnollisessa viranomaisessa, hallintotuomioistuimessa tai erityistuomioistuimessa taikka vastaavassa ulkomaisessa hallinnollisessa viranomaisessa tai erityistuomioistuimessa.

4.2 Euroopan ihmisoikeustuomioistuin ja Euroopan unionin tuomioistuin

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia asiassa, joka käsitellään Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa tai Euroopan unionin tuomioistuimessa.

4.3 Muu kiinteistö tai rakennus

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia asiassa, joka koskee vakuutettua muun kuin vakuutuskirjassa mainitun kiinteistön tai rakennuksen omistajana, haltijana, hoitajana tai käyttäjänä. Vakuutus korvaa kuitenkin vakuutetun kustannuksia asiassa, joka liittyy vakuutuskirjassa mainitun kiinteistön tai rakennuksen yhtiöjärjestyksessä tai yhteisjärjestelysopimuksessa mainittuun, vakuutetun käytössä olevaan alueeseen.

4.4 Kiinteistöllä tai rakennuksessa harjoitettu taloudellinen tai tuotannollinen toiminta

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia asiassa, joka liittyy kiinteistöllä tai rakennuksessa harjoitettuun taloudelliseen tai tuotannolliseen toimintaan. Vakuutuksesta korvataan kuitenkin kustannukset asiassa, jossa vakuutuksenottaja on asianosaisena kiinteistön tai rakennuksen omistajan tai haltijan ominaisuudessa.

4.5 Ennen vakuutuksen voimaantuloa aloitettu rakennus-, korjaus- tai purkutyö

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia asiassa, joka on seurausta ennen vakuutuksen voimaantuloa aloitetusta rakennus-, korjaus- tai purkutyöstä, niiden suunnittelusta tai niitä koskevista sopimuksista, takuista tai vakuuksista.

4.6 Huoneenvuokrasuhde

Vakuutuksesta ei korvata kustannusta, joka liittyy vakuutetun omistaman asuin- tai liikehuoneiston vuokrasuhteeseen silloin, kun kyse on vuokrasuhteen purkamisesta, vuokralaisen häädöstä tai vuokran määrästä taikka sen maksamisesta ja vakuutettu on asianosaisena vuokranantajan ominaisuudessa.

4.7 Aineettoman oikeuden loukkaus

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia asiassa, joka liittyy vakuutetulle esitettyyn tai vakuutetun esittämään immateriaalioikeuden loukkausväitteeseen.

Tässä vakuutuksessa immateriaalioikeudella tarkoitetaan tekijänoikeutta, patentti-, hyödyllisyysmalli-, tavaramerkki-, malli-, lisenssi- ja kasvinjalostajanoikeutta sekä integroidun piirin piirimallin suojaa.

4.8 Vähäinen merkitys

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia asiassa, jossa asian varsinainen intressi ilman oikeudenkäyntikuluvaatimusta on alle tuhat (1000) euroa tai jolla muuten on vakuutetulle vähäinen merkitys.

4.9 Vakuutetut vastapuolina

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia asiassa, jossa tämän vakuutuksen vakuutetut ovat vastapuolina. Vakuutuksesta korvataan kuitenkin vakuutetun yhteisön kustannukset, kun vastapuolena on luonnollinen henkilö.

4.10 Vakuutetulle siirretty saatava tai vaade

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia asiassa, joka koskee saatavaa tai vaadetta, joka on siirretty vakuutetulle, ellei siirrosta vakuutustapahtuman sattuessa ole kulunut kahta vuotta.

4.11 Oikeushenkilön rangaistusvastuu

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia asiassa, jossa on kysymys oikeushenkilön rangaistusvastuusta.

4.12 Vakuutetulle esitetty rikosperusteinen vaatimus

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia asiassa, joka koskee vakuutetulle esitettyä yksityisoikeudellista vaatimusta, joka perustuu tekoon, josta vakuutettu on tuomittu rangaistukseen tai josta vakuutettu on jätetty syyttämättä tai rangaistukseen tuomitsematta niitä koskevien erityissäännösten perusteella, tai kyse on vaatimuksesta, jonka asianomistaja on syyttäjän ajaman syytteen vireillä ollessa esittänyt syytteessä olevaa vakuutettua kohtaan.

Vakuutuksesta korvataan kuitenkin vakuutetun yhteisön kustannukset, jos asiassa sen osalta on kysymys työnantajan korvausvastuusta.

4.13 Vakuutetun esittämä rikosperusteinen vaatimus

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia asiassa, joka koskee vakuutetun esittämää yksityisoikeudellista vaatimusta, joka perustuu tekoon, josta vakuutettu on tuomittu rangaistukseen tai vakuutettu on jätetty syyttämättä tai rangaistukseen tuomitsematta niitä koskevien erityissäännösten perusteella.

4.14 Konkurssi

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia asiassa, joka liittyy konkurssiin.

4.15 Ulosotto

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia asiassa, joka koskee ulosottoa, ulosottoon liittyvää täytäntöönpanoa tai ulosottoon liittyvää täytäntöönpanoriitaa.

4.16 Yrityssaneeraus tai velkajärjestely

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia asiassa, joka koskee yrityksen saneerausta, yksityishenkilön velkajärjestelyä tai maaseutuelinkeinolain mukaista maatalouden harjoittajan vapaaehtoista velkajärjestelyä.

4.17 Riita oikeusturvaedusta

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia asiassa, jossa on kysymys siitä, onko vakuutetun ilmoittamasta vakuutustapahtumasta aiheutuneet kulut joko kokonaan tai osittain korvattavia tästä oikeudenkäyntikuluvakuutuksesta.

4.18 Ryhmäkanne

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia asiassa, jota käsitellään ryhmäkanteena ja jossa vakuutettu on hakijana tai ryhmän jäsenenä.

4.19 Pandemia

Vakuutuksesta ei korvata kuluja asiassa, joka liittyy pandemiaan.

5 Toimenpiteet vakuutustapahtuman satuttua

5.1 Vahinkoilmoitus ja lupa vakuutuksen käyttämiseen

Jos vakuutettu haluaa käyttää tätä vakuutusta, on siitä ilmoitettava kirjallisesti vakuutuksenantajalle ennen asianajo- ja oikeudenkäyntikulujen syntymistä. Vakuutuksenantaja antaa tällöin vakuutetulle kirjallisen korvauspäätöksen.

5.2 Asiamiehen valinta

Vakuutetun on käytettävä asiamiehenään asianajajaa tai muuta juristia.

Jos vakuutettu ei käytä lainkaan asiamiestä tai käyttää asiamiehenään muuta kuin oikeustieteen kandidaatin, oikeustieteen maisterin tai vastaavan ulkomaisen tutkinnon suorittanutta asiamiestä, vakuutuksesta ei suoriteta korvausta.

Vakuutuksesta ei korvata kustannusta, joka aiheutuu asiamiehen vaihtamisesta.

5.3 Kuluvaatimus vastapuolelle

Vakuutetun on vaadittava vastapuolelta täysimääräisesti korvausta asianajo- ja oikeudenkäyntikuluistaan korkoineen tuomioistuimessa pääkäsittelyyn edenneissä asioissa sekä välitysmenettelyssä.

Jos vakuutettu ilman perusteltua syytä jättää kuluvaatimuksen esittämättä tai luopuu siitä aiheettomasti taikka ei vakuutuksenantajan pyynnöstä huolimatta suostu valittamaan tuomioistuimen oikeudenkäyntikuluja koskevasta tuomiosta, korvausta voidaan vakuutussopimuslain mukaan alentaa tai evätä se kokonaan.

5.4 Kustannusten hyväksyminen

Vakuutetulla ei ole oikeutta hyväksyä asian hoitamisesta aiheutuneiden kustannusten määrää vakuutuksenantajaa sitovasti. Jos vakuutettu on itse maksanut asianajo- ja oikeudenkäyntikulujaan, maksettu määrä ei sido vakuutuksenantajaa arvioitaessa oikeudenkäyntikulujen välttämättömyyttä ja kohtuullisuutta.

6 Korvaussäännökset

6.1 Riita- ja hakemusasia

Vakuutuksesta korvataan asiamiehen käyttämisestä ja todistelusta aiheutuneet kulut.

Jos edellytyksenä riidan saattamiselle tuomioistuimen tutkittavaksi on jokin oikeustoimi tai jossakin elimessä tai toimituksessa tehty päätös, kustannukset korvataan siitä lukien, kun sanottu edellytys on täyttynyt.

Tuomioistuinsovittelu

Jos asiaa on käsitelty tuomioistuinsovittelussa, korvataan vakuutuksesta myös sovittelijan mahdollisen avustajan palkkiosta ja kuluista riidan osapuolten pääluvun mukaisesti laskettu vakuutetun osuus.

Tuomioistuimen ulkopuolinen sovittelu

Jos vakuutetun ja jutussa vastapuolena olevan elinkeinonharjoittajan tai oikeushenkilön välistä riita-asiaa on käsitelty muussa vapaaehtoisessa sovittelussa, korvataan myös sovittelijan palkkiosta riidan osapuolten pääluvun mukaisesti laskettu vakuutetun osuus. Sovittelijan palkkion korvaaminen edellyttää, että sovittelija on asianajaja tai muu juristi.

6.2 Rikosasia

Vakuutettu on asianomistajana

Vakuutetun ollessa asianomistajana korvataan asiamiehen käyttämisestä ja todistelusta aiheutuneet oikeudenkäyntikustannukset siltä osin, kun oikeudenkäynnissä on kysymys rikoksesta johtuvasta muusta vakuutetun yksityisoikeudellisesta vaatimuksesta kuin oikeudenkäyntikuluista.

Vakuutettu on vastaajana

Vakuutetun ollessa vastaajana korvataan asiamiehen käyttämisestä ja todistelusta aiheutuneet oikeudenkäyntikustannukset, kun kyse on asianomistajan vakuutettua vastaan ajamasta syytteestä tai virallinen syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta tai on sen peruuttanut.

6.3 Muutoksenhaku korkeimpaan oikeuteen

Jos muutoksenhaku korkeimpaan oikeuteen tai vastaavaan ulkomaiseen tuomioistuimeen edellyttää valituslupaa, muutoksenhausta aiheutuneet kustannukset korvataan vakuutuksesta vain siinä tapauksessa, että valituslupa on myönnetty.

Ylimääräisten muutoksenhakukeinojen käyttämisestä aiheutuneet kustannukset korvataan vain, jos korkein oikeus tai vastaava ulkomainen tuomioistuin on hyväksynyt kantelun, purkanut tuomion tai palauttanut menetetyn määräajan.

6.4 Yhteinen intressi

Jos asiassa on kysymys olennaisesti muusta kuin vakuutetun omasta intressistä taikka vakuutetulla on asiassa valvottavana yhteinen etu muiden kuin tällä vakuutuksella vakuutettujen henkilöiden kanssa, vakuutuksesta korvataan vain vakuutetun osuudeksi katsottava osa kustannuksista.

6.5 Kustannuksia, joita ei korvata vakuutuksesta

6.5.1 Ennen vakuutustapahtumaa aiheutuneet kustannukset

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia, jotka ovat aiheutuneet ennen vakuutustapahtumaa suoritetuista toimenpiteistä tai asian alustavasta selvittelystä. Ennen vakuutustapahtumaa tehdyistä selvityksistä ja hankituista todisteista aiheutuvat kulut korvataan kuitenkin, jos selvitystä on käytetty todisteena.

6.5.2 Muusta vakuutuksesta korvattavat kustannukset

Vakuutuksesta ei korvata oikeudenkäyntikustannuksia, jotka korvataan muusta vakuutuksesta.

6.5.3 Vastapuolen oikeudenkäyntikulut

Vakuutuksesta ei korvata vakuutetun maksettavaksi tuomittuja tai sovittuja vastapuolen oikeudenkäyntikustannuksia.

6.5.4 Kustannukset täytäntöönpanosta

Vakuutuksesta ei korvata tuomion tai päätöksen täytäntöönpanosta aiheutuvia kustannuksia.

6.5.5 Vakuutetulle aiheutuvat muut kustannukset

Vakuutuksesta ei korvata vakuutetun ajanhukkaa, omaa työtä, tulon- tai ansionmenetystä, matkoja tai oleskelukuluja.

6.5.6 Vakuutetun menettelystä aiheutuneet lisääntyneet kustannukset

Vakuutuksesta ei korvata kustannusta, joka aiheutuu asiamiehen vaihtamisesta tai lisääntynyttä taikka tarpeetonta kustannusta, joka on aiheutunut vakuutetun menettelystä.

6.5.7 Oikeustieteelliset asiantuntijalausunnot

Vakuutuksesta ei korvata oikeustieteellisen asiantuntijalausunnon hankkimisesta aiheutuneita kustannuksia.

6.5.8 Rikosilmoitus, tutkintapyyntö tai esitutkinta

Vakuutuksesta ei korvata rikosilmoituksen tai tutkintapyynnön tekemisestä aiheutuneita kustannuksia eikä rikosasian esitutkinnasta aiheutuneita kustannuksia.

6.5.9 Myöhässä esitetyt seikat ja todisteet

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia, jotka aiheutuvat seikasta tai todisteesta, jota tuomioistuin ei ota huomioon liian myöhään esitettynä.

6.5.10 Aiheettomasti aiheutetut kustannukset

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia, jotka vakuutettu tai hänen asiamiehensä ovat aiheuttaneet

- jäämällä pois tuomioistuimesta
- jättämällä noudattamatta tuomioistuimen antamia määräyksiä
- esittämällä väitteen, jonka he ovat tienneet tai joka heidän olisi pitänyt tietää aiheettomaksi tai
- muutoin pitkittämällä tahallaan tai huolimattomuudellaan oikeudenkäyntiä.

6.5.11 Aiheeton oikeudenkäynti

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia oikeudenkäynnistä, jonka vakuutettu tai hänen asiamiehensä on aloittanut ilman, että vastapuoli on antanut siihen aihetta, tai muutoin ovat tahallisesti tai huolimattomuudesta aiheuttaneet tarpeettoman oikeudenkäynnin.

6.5.12 Välimiesmenettelyn kustannukset (välitysmenettely)

Vakuutuksesta ei korvata välimiesmenettelyn kustannuksia lukuun ottamatta vakuutetun oman asiamiehen palkkioita ja todistelukustannuksia.

6.5.13 Julkisen oikeusavun hakeminen

Vakuutuksesta ei korvata kustannuksia, jotka aiheutuvat julkisen oikeusavun hakemisesta.

6.6 Korvauksen määrän laskeminen

6.6.1 Vakuutusmäärä

Oikeudenkäyntikuluvakuutuksesta korvataan yhdessä vakuutustapahtumassa sekä yhdelle vakuutuskaudelle kohdistuneissa useissa vakuutustapahtumissa yhteensä enintään yksi vakuutusmäärä.

6.6.2 Korvattavien asianajo- ja oikeudenkäyntikustannusten enimmäismäärä

Vakuutuksesta korvattavat asianajo- ja oikeudenkäyntikulut määrätään oikeudenkäymiskaaren ja oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain oikeudenkäyntikuluja koskevien oikeusohjeiden mukaisesti.

Jos tuomioistuin ei asianosaisten myöntämisen tai jonkin muun syyn vuoksi ole lausunut päätöksessään asianajo- ja oikeudenkäyntikuluista, tai jos asia on ratkaistu sovintoteitse, korvattavat kustannukset määritellään ottaen huomioon myös vastaavanlaisissa asioissa yleensä tuomitut tai maksetut kulut.

Asiamiehen käytöstä korvataan kohtuullinen ja välttämätön osuus asiamiehen palkkiosta ja muista kustannuksista.

Kustannusten kohtuullisuutta määrättäessä otetaan huomioon riidanalaisen etuuden arvo, asian vaikeus ja laajuus sekä suoritetun työn määrä ja laatu.

Tuomioistuimen ratkaisu

Korvattaviksi kustannuksiksi luetaan enintään tuomioistuimen vakuutetun vastapuolen maksettavaksi velvoittama kulumäärä, ellei tuomioistuin ole ratkaisussaan ilmenevin perustein nimenomaisesti katsonut, että vakuutetun on itse kärsittävä kulunsa osittain tai kokonaan vahinkonaan.

Korvattavien kustannusten määrä on kuitenkin enintään vakuutetun vastapuolelleen esittämän kuluvaatimuksen suuruinen.

Taloudellinen intressi

Jos riidanalaisen etuuden arvo on rahassa arvioitavissa, korvattaviksi kustannuksiksi luetaan enintään riidanalaisen etuuden kaksinkertainen määrä.

Jos riidan kohteena on toistuvaisluonteinen maksu, korvattaviksi kustannuksiksi luetaan enintään riidan kohteena olevan kertamaksun kymmenkertainen määrä.

Etuuden määrää arvioitaessa ei oteta huomioon korko- tai asianajo- ja oikeudenkäyntikuluvaatimuksia.

6.6.3 Arvonlisävero

Jos vakuutettu on arvonlisäverolain tai vastaavan ulkomaisen lainsäädännön mukaan oikeutettu vähentämään asianajolaskuun tai oikeudenkäyntikuluihin sisältyvän veron, korvauksen määrään lasketaan mukaan arvonlisäverolla vähennetty kustannus.

6.6.4 Omavastuu

Korvattavista asianajo- ja oikeudenkäyntikustannuksista vähennetään vakuutuskirjaan merkitty omavastuu muiden mahdollisten vähennysten jälkeen.

6.7 Korvauksen maksaminen

Vakuutuksenantaja maksaa korvauksen tuomioistuimen lainvoimaisen päätöksen, lautakuntaratkaisun tai sovinnon syntymisen jälkeen. Ellei erityisiä vastasyitä ole, maksaa vakuutuksenantaja korvauksia oikeusasteittain.

Jos oikeuskäsittely pitkittyy huomattavasti tavanomaisesta, vakuutusyhtiö voi harkintansa mukaan maksaa ennakkokorvausta.

6.8 Korvauksen takaisinperintä

Jos vastapuoli on tuomittu tai sitoutunut maksamaan vakuutetulle kulukorvausta, joka vakuutuksesta korvausta suoritettaessa on maksamatta, vakuutettu on velvollinen siirtämään vakuutuksenantajalle oikeutensa edellä mainittuun kulukorvaukseen vakuutuksesta suoritettavan korvauksen määrään asti.

Jos vakuutettu on joutunut maksamaan osan kustannuksistaan itse sen vuoksi, että kustannukset ylittävät vakuutuskirjaan merkityn vakuutusmäärän, vakuutettu on velvollinen siirtämään vastapuolen kulukorvauksesta vakuutuksenantajalle sen osan, joka ylittää vakuutetun itse maksaman osuuden. Korvauksen maksamiseksi vakuutetun on lisäksi toimitettava ulosottoperusteeksi kelpaava tuomio.

Jos vakuutetun vastapuolen maksettavaksi tuomittu tai sovittu kulukorvaus on maksettu vakuutetulle tai hän on muutoin saanut lukea sen hyväkseen, vakuutetun on palautettava vakuutuksenantajalle kulukorvaus korkoineen vakuutuksesta suoritetun korvauksen määrään asti.

Kulukorvauksella tarkoitetaan asianajo- ja oikeudenkäyntikustannuksia.

Vuokratulon keskeytysvakuutus

Vuokratulon keskeytysvakuutuksesta korvataan vakuutetun vuokraustoiminnan keskeytysvahinko ja sen pienentämiseksi maksetut kulut, kun keskeytys on seurausta rakennukselle aiheutuneesta vahingosta, joka on esinevakuutuksesta korvattava vakuutustapahtuma.

1 Vakuutuksen kohde

Vakuutuksen kohteena on vakuutuskirjaan merkityn rakennuksen vuokratulo.

2 Keskeytysvahinko ja vastuuaika

Keskeytysvahingolla tarkoitetaan voimassa olevan vuokrasopimuksen mukaisen vuokratulon pienentymistä tai keskeytymistä esinevahingon takia.

Vastuuaika on pisin yhtenäinen ajanjakso, jolta vakuutusyhtiö korvaa keskeytysvahingon. Vastuuaika alkaa vuokraustoiminnan keskeytymisen aiheuttaneen esinevahingon tapahtumapäivästä. Vastuuaika on yksi vuosi.

3 Korvattavat vakuutustapahtumat

Vakuutuksesta korvataan keskeytysvahinko, kun vakuutuskirjaan merkityssä rakennuksessa olevaa, vakuutuksenottajan omistamaa huoneistoa ei voida käyttää sille tai rakennuksen muulle osalle sattuneen esinevahingon takia ja sattunut vahinko on tämän Kiinteistövakuutuksen esinevakuutusehdon perusteella korvattava vahinko.

Vakuutuksesta korvataan keskeytysvahinko myös silloin, kun esinevahingon takia huoneiston normaali käyttö häiriintyy eikä huoneistosta voida periä täyttä vuokraa.

4 Korvaussäännökset

4.1 Vahingon määrän laskenta

Keskeytysvahingon määrään lasketaan saamatta jäänyt vuokratulo ajalta, joka alkaa esinevahingon sattumisesta siihen saakka, kunnes keskeytyksen aiheuttanut esinevahinko on korjattu. Jos korjaustyö tai sen aloitus viivästyy, korvataan keskeytysvahinko vain siltä ajalta, joka olisi kestänyt esinevahingon korjaamiseen tehokkaita korjaustapoja käyttäen.

4.1.1 Tilapäisjärjestelyistä aiheutuneet kustannukset

Vahingon määrään lasketaan mukaan myös tilapäisjärjestelyjen kustannukset, joilla mahdollistetaan huoneiston käyttö esinevahingon korjaustyön aikana. Kustannuksia korvataan enintään määrä, jolla tilapäisjärjestelyt ovat pienentäneet keskeytysvahingon määrää.

4.1.2 Vahingon selvittelykulut

Vahingon määrään ei lasketa kuluja, jotka ovat aiheutuneet vahingon selvittämisestä, kuten puhelin- ja matkakuluja, ansionmenetyksiä, vahingon määrän laskelmien laatimis- tai hankintakuluja tai muita vastaavia kuluja.

4.2 Korvauksen määrän laskenta

Korvauksen määrä lasketaan vahingon määrästä vähentämällä siitä omavastuut ja muut näissä ehdoissa tai Yleisissä sopimusehdoissa mainitut vähennykset seuraavassa järjestyksessä:

1. Säästyneet kulut ja muualta saatu korvaus
2. Vakuutuskirjaan merkitty omavastuu
3. Korvauksen mahdollinen alentaminen esimerkiksi suojeluohjeiden laiminlyönnin tai alivakuutuksen takia.

4.2.1 Säästyneet kulut

Vahingon määrästä vähennetään vastuuaikana säästyneet vuokraustoiminnan kulut, joita ei esinevahingon seurauksena ole tarvinnut maksaa.

4.2.2 Muualta saatu korvaus

Korvauksen määrää laskettaessa vähennetään vahingon määrästä muusta vakuutuksesta korvattu tai vahingon aiheuttajalta saatu vuokratulon määrä.

4.2.3 Omavastuu

Jos esinevahinko on korvattu Kiinteistövakuutuksen esinevakuutuksesta, keskeytysvahingon määrässä ei huomioida erillistä omavastuuta.

4.2.4 Esinevahingon korvauksen alentamisen vaikutus

Jos esinevahingon korvauksen määrää on alennettu vakuutuksenottajan oman toiminnan perusteella, vakuutusyhtiöllä on oikeus alentaa keskeytysvahingon korvauksen määrää samassa suhteessa.

4.2.5 Enimmäiskorvausmäärä

Vakuutuksen enimmäiskorvausmäärä yhtä vakuutuskautta kohden on vakuutuskirjaan merkitty vakuutusmäärä.

Vakuutukset myöntävät seuraavat LähiTapiola-ryhmään kuuluvat keskinäiset vakuutusyhtiöt (y-tunnus):

LähiTapiola **Etelä** (0139557-7) | LähiTapiola **Etelä-Pohjanmaa** (0178281-7) | LokalTapiola Sydkusten - LähiTapiola **Etelärannikko** (0135987-5) | LähiTapiola **Itä** (2246442-0) | LähiTapiola **Kaakkois-Suomi** (0225907-5) | LähiTapiola **Kainuu-Koillismaa** (0210339-6) | LähiTapiola **Keski-Suomi** (0208463-1) | LähiTapiola **Lappi** (0277001-7) | LähiTapiola **Loimi-Häme** (0134859-4) | LähiTapiola **Länsi-Suomi** (0134099-8) | LähiTapiola **Pirkanmaa** (0205843-3) | LokalTapiola **Österbotten** - LähiTapiola **Pohjanmaa** (0180953-0) | LähiTapiola **Pohjoinen** (2235550-7) | LähiTapiola **Pääkaupunkiseutu** (2647339-1) | LähiTapiola **Savo** (1759597-9) | LähiTapiola **Savo-Karjala** (0218612-8) | LähiTapiola **Uusimaa** (0224469-0) | LähiTapiola **Varsinais-Suomi** (0204067-1) | LähiTapiola **Vellamo** (0282283-3) | LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö (0211034-2)

Löydät yhtiöiden yhteystiedot osoitteesta www.lahitapiola.fi.

V-EH-00688-fi, 0926 Edita

LÄHITAPIOLA